

NORSKE MUSIKKSKOLER I

SAMSPILL

NORSK MUSIKKSKOLERÅD 1973 - 1988

NOMU – NORSK MUSIKKSKOLERÅD

ble stiftet 18. mars 1973 som samarbeids- og kontaktorgan for norske musikkskoler. Etter 15 år er musikkskoler med nær 60.000 elever i 240 kommuner tilsluttet rådet.

NOMU arbeider for:

- bedre kontakt mellom musikkskolene og fylkesavdelingene
- fortsatt styrking av musikkskolenes posisjon og vekstmuligheter i samfunnet
- videre utvikling av det faglige innhold i kommunal musikkopplæring

NOMU ser det som oppgave å påvirke full utbygging av undervisningstilbud i musikk i alle kommuner, slik at det i alle kommuner skal finnes mulighet for opplæring i musikk.

Gjølvik aspirantorkester

MED NOMU GJENNOM 15 ÅR

Styret i Norsk Musikkskoleråd (NOMU) har gitt meg i oppdrag å utarbeide en oversikt over samarbeidsorganet NOMUs meritter gjennom de første 15 år. Jeg antar at den umiddelbare foranledning til å gi meg dette oppdraget, er at jeg er den eneste som har vært lettsindig nok til å påta meg tillitsverv og lederfunksjon i NOMU gjennom hele denne tiden. Det begynte for øvrig med medlemskap i det utvalget som i 1972 fikk i oppdrag å utarbeide forslag til organisering av musikkskolesamarbeidet.

16 år er det blitt til sammen, 16 års vandring på en veg som begynte i det forberedende utvalget og fortsatte via 9 år i formannsvervet til 6 år som daglig leder.

Sporene etter denne vandringen viser i det minste igjen i hyllene på mitt kontor – et arkiv med tusener av brev fra musikkskoler og andre kontakter, med kopier av andre tusener utsendte brev, rundskriv, utredninger, beretninger, statistiske oppgaver osv., osv. Dette er det kildemateriale som skulle danne grunnlaget for denne historikk, og som skulle gjennomgås.

På et tidlig tidspunkt innså jeg at en grundig og systematisk gjennomgåelse ikke var mulig i løpet av de drøyt 1 1/2 år jeg hadde til disposisjon – ved siden av å skjømte de daglige plikter.

Hva skulle jeg så gjøre for å komme fram til et resultat innen fristen – representantskapsmøtet i Trondheim i oktober 1988?

Det eksisterte kun en mulighet: Jeg måtte stole på hukommelsen og søke støtte i relativt lett tilgjengelig dokumentasjon. Saksdokumenter og protokoller fra styremøter og tidligere representantskapsmøter var til god hjelp.

Det dokument som herved legges fram, er altså resultatet. Jeg håper det gir et riktig bilde av tiltak og oppgaveløsninger i et interessant forum som NOMU er – gjennom den første 15 års periode.

Den valgte arbeidsmåte måtte resultere i et produkt som er farget av den som utarbeider produktet. Den gir også muligheter for feilskjær, uteglemte detaljer og feilaktig vektlegging på oppgaver og tiltak.

Jeg skulle gjerne ha ønsket en noe rommeligere frist for gjennomføring av oppdraget. På den annen side er det godt å ha noen unnskyldninger i reserve når kritikken kommer.

Noen ord om redaktøren

Jørg Johnsen og NOMU er nærmest uadskillelige begreper.

Jørg var NOMUs formann gjennom en årrekke. Etter formannsperioden har han vært daglig leder.

Han har hatt mange oppdrag også utenfor NOMU, bl.a. i Norges organistforbund, Norsk musikkpedagogisk forening og Norske musikkklæres landsforbund.

Jørg går seriøst inn for alle de opp-

gaver som han påtar seg. Med fare for å gjøre de andre organisasjonene urett, drister jeg meg til å si at NOMU kanskje likevel har vært Jørgs hjertebarn nr. 1.

Hvem har ikke gledet seg over alle NOMU-nytt som gjennom årene har vært levert fra hans hånd. Statistiske oppstillinger, regnskapsoversikter, sakliste og protokoll fra representantskapsmøter m.m., produseres med største nøyaktighet.

Min jobb i NOMU har ført til kontakt med mange dyktige, driftige, interessante og kloke mennesker innen- og utenlands. Jeg har fått anledning til å møte medarbeidere og samarbeidende partnere over hele Norge og det meste av Europa, fra Finnmark i nord til Italia og Spania i syd, fra Atlanterhavskysten i vest til Sovjetunionen, Tyrkia og Kypros i øst. Jeg har møtt mennesker med forskjellig syn og forskjellige meninger, men alltid i en hyggelig og vennlig atmosfære, slik det pleier å være når musikkfolk møtes.

Den viktigste kontakt har imidlertid vært den som eksisterer innen vårt eget land, og da ikke minst med musikkskolenes ledere over hele landet.

Jeg ser det som naturlig at min funksjonstid i NOMU nærmer seg en avslutning, og at dette dokument gir meg en sjanse til å nå lengst mulig med en takk for godt samarbeid, hyggelige samvær og telefonsamtaler, og følelsen av alltid å være med i et godt medarbeiderskap.

Jeg håper at ingen oppfatter det som en form for forskjellsbehandling når jeg retter en spesiell takk til alle medlemmer og varamedlemmer i de arbeidsutvalg og styrer som har fungert gjennom de 15 år. Det har vært 33 av dem, noen har vært i aktiv styringsfunksjon i opptil 5 perioder.

En spesiell takk til de tre formenn jeg har hatt samarbeid med gjennom min funksjonstid som daglig leder: Harry Rishaug, Odd Eikemo og Kåre Opdal. Jeg håper og tror at vi alle kan se tilbake på en god samarbeidstid.

Det siste kvartsekels utvikling av offentlig institusjonell musikkopplæring og -utdanning, har hatt en påvirkning på norsk kulturliv som nærmest kan sammenlignes med en revolusjon. Like fullt som en revolusjon kan føre til total endring av en nasjons styringssystem, leve- og livsstandard, har utviklingen innen musikkopplæringen ført til en totalt ny situasjon for vårt musikkliv. Vi har fått undervisningstilbud på et hundretalls steder som ikke har hatt slike muligheter tidligere. Vi har fått åpnere adgang til livskvaliteter av denne art enn vi har hatt noen gang tidligere.

Denne "revolusjonen" er ikke fullstendig gjennomført – NOMU vil være et egnet redskap til å holde øye med den videre utvikling, til å ta nødvendige initiativer og til å gi puff hvor og når det trengs. Lykke til i årene som kommer!

Jørg Johnsen

Og da skal vi huske at det ikke er bare kladder som Jørg lager. Nei, han skriver og trykker alt selv også.

Enda mye mere kunne ha vært sagt om Jørg og hans innsats for NOMU gjennom 15 år. Men redaktøren har signalisert at det er trangt om plassen!

En varm takk må det imidlertid være plass for!

På styrets vegne
Kåre Opdal
formann

1973—1988

EN VIKTIG EPOKE I NORSK MUSIKKLIV

Året 1973 er et interessant år i norsk musikkhistorie — ja, for den saks skyld også i norsk kulturhistorie og skolehistorie: Det var i dette året musikkhøgskolen i Oslo begynte sin virksomhet. I det samme året møttes representanter for de eksisterende kommunale musikk-skolene for å påbegynne oppbyggingen av et norsk samarbeids- og kontaktorgan som fikk navnet NORSK MUSIKKSKOLERÅD. Samtidig ble det etablert en personalorganisasjon med oppgaver innen musikkopplæring og -utdanning: NORSK MUSIKKPEDAGOGISK FORENING (NMPF). Endelig deltok representanter for norsk musikkopplæring i etableringen av et europeisk samarbeidsorgan, EUROPEISK MUSIKKSKOLEUNION (EMU).

Det er altså med god grunn NOMU kan markere et lite jubileum 15 år etterpå. Vi regner vel ikke 15 år for å være et såkalt "rundt tall". Likevel er markeringen på sin plass. Hvem vet vel hvordan mulighetene til å feire jubileum vil bli om vi venter på å nå et "rundere" tall. — 20 eller 25? — I det minste må man regne med at mange av oss som var med i starten, da for lengst vil være "ute av dansen" — og hvem skulle da skrive historikk? Det som skjedde for 15 år siden, var et ledd i en utvikling. Et foreløpig resultat, kan man si, for samtidig var det starten på en videre utvikling som skulle få et interessant innhold. Dette skal vi komme inn på etter hvert. Men først noen korte blikk bakover.

Ideen om en organisert, institusjonell musikkopplæring har vært lansert gjentagne ganger langt tilbake i tiden. Vi vet at flere av norsk musikkhistories kjente navn kan trekkes inn i en slik sammenheng. De som først lyktes, var far og sønn Lindeman — Ludvig Mathias og Peter — med sin organistskole i Kristiania for mer enn 100 år siden. Den ble etter hvert bygget ut og omdannet til Musikkonservatoriet i Oslo. Elevene var dels studenter i

yrkesutdanning, dels amatører som kom regelmessig til sine spilletimer. Institusjonen ble drevet som privat skole helt fram til den ble nedlagt for å gi plass til musikkhøgskolen. Trolig er det riktig å si at det var kombinasjonen av yrkesutdanning og amatør-undervisning som, sammen med et kollegium av dyktige lærere, gjorde det mulig å finansiere driften gjennom nesten et helt hundreår.

Musikk-Konservatoriet i Oslo var imidlertid ikke eneste institusjon innen musikkens fagområder. Behovet førte til etablering av tilsvarende institusjoner i andre byer etter hvert: Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Tromsø og Drammen. Samtlige er i dag statlige konservatorier med musikkutdanning på høgskolenivå som oppgave.

I tillegg vokste det fram enkelte andre private skoler, først og fremst Barratt-Dues musikkinstitut, Musikk-skolen Veitvet og noen flere. Alle kan oppfattes som forløpere til det utdanningssystem som etter hvert ble utviklet — ikke minst til kommunale musikkskoler. Musikkskolen Veitvet ble omdannet til Østlandets Musikkonservatorium, og bare Barratt-Dues

musikkinstitut eksisterer i stort sett den gamle modell, men med statlig støtte til en utdanningsavdeling og en offentlig støttet faglærerutdanning ved siden av en musikkskoleavdeling.

MUSIKKUTDANNING SATT I SYSTEM

Hensikten med denne kortfattede historiske oversikt er å vise at det vi har vært vitne til i det siste kvartsekel, ikke har vært noe impulsivt påfunn eller ønske om ikke å "være dårlige enn naboen", Sverige, som for lengst hadde et godt utbygget musikkskolesystem da de første norske kommunale musikkskoler ble etablert. Ikke et spørsmål om status, altså.

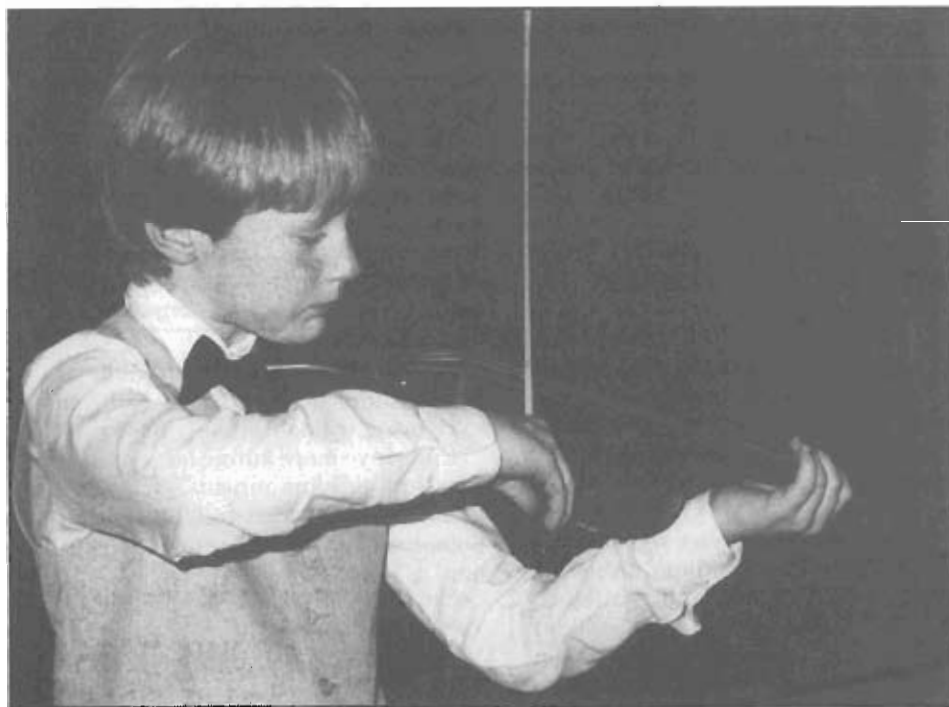
Det som har skjedd hos oss, er kort og godt en utvikling som har omfattet musikkopplæring og -utdanning på alle plan, fra barnets førskolenivå til den høyeste utdanning. Ansvarsforholdet for opplæringen er stort sett blitt det samme for musikkfaget som annen opplæring. De tidligere private kombinerte musikkskoler og utdanningsinstitusjoner er blitt høgskoler under statlig ansvar, kommunale musikkskoler under kommunalt ansvarsforhold har overtatt og og videreutviklet musikkundervisningen for barn og unge i skolealder, og i en viss utstrekning har fylkeskommuner påtatt seg ansvaret for et utdanningsledd i form av egne musikklinjer i videregående skoler.

Systemet er langt fra fullt utviklet. Best har utbyggingen vært på kommunalt og statlig plan, dårligst på fylkesplan.

Nå er det slett ikke slik at bare organisasjonsmodellen har vært gjenstand for tilrettelegging og utvikling. En viktig og interessant side gjelder prinsipper. "Samordnet musikkopplæring" er blitt et sentralt begrep — om noen hadde snakket om dette for 15 år siden, ville vedkommende trolig hatt problemer med å bli forstått.

Det kulturråd-oppnevnte "Braseth-utvalget" hadde imidlertid ideene med i sin utredning, og arbeidet med denne begynte kort tid etter at Norsk Musikk-skoleråd (NOMU) så dagens lys.

De som har gått i spissen for utbyggingen av kommunale musikkskoler har oftest oppfattet musikkskolene

Arnfinn Berge er elev ved Nord-Aurdal kommunale musikkskole.

som supplement til grunnskolens musikkopplæring – eller som grunnskolens forlengede arm. Et nært samarbeid med grunnskolen har vært – og er – ønsket. Likeså et nært samarbeid med det frivillige musikkliv.

ET RESSURS-SENTRUM

Vi kan nok ikke – ved NOMU's 15 års jubileum – slå fast at musikk skolene har nådd langt nok fram med disse ideene. Det må erkjennes at atskillig arbeid og innsats gjenstår før musikkfaget blir oppfattet som likeverdig med norsk og matematikk, men "litt her og litt der" vil gi resultater før eller senere.

Likedan med det frivillige musikkliv som i utgangspunktet i noen grad stilte seg skeptisk til musikkopplæringen i kommunale musikk skoler. Det må med glede erkjennes at en tilnærming har utviklet seg gunstig, og at et effektivt og godt samarbeid er en realitet i svært mange kommuner. Om nå bare ikke de såkalte økonomiske problemer tvinger i rik og gledelig utvikling i kne! Det vil være katastrofalt om så skulle skje, men man må erkjenne at risikoen er til stede, og her vil NOMU måtte påta seg forpliktelser som vi i dag kanskje bare kan ane rekkevidden av.

Musikk skolen kan være et ressurs-sentrum i en kommune. Måtte bare de som sitter med ansvaret for ressurser og prioritering innse dette i tide.

NOMU har i de senere år vært opp-tatt av å finne tilfredsstillende løsninger for ungdom med spesielle forut-setninger for musikk, løsninger som tilgodeser deres særlige behov. Et utredningsutvalg har vært i gang og utvalgets konklusjoner har vært ute til høring.

ET ULØST PROBLEM

Som nevnt ivaretok de tidligere pri-vate utdannings- og opplæringsinsti-tusjonene undervisning av amatører – i praksis også av voksne som ønsket å kvalifisere seg for musikkutøving uten å sikte mot et musikk-yrke. Dette synes å være en gruppe som har falt mellom to stoler, en gruppe som på grunn av den organisatoriske utvikling av musikkundervisning og -utdanning har mistet en mulighet den tidligere hadde.

NOMU har gått inn for at musikk skole-lene kan få anledning til å undervise voksne. Lokalsamfunnene vil ha behov for kvalifiserte musikkamatører til å fylle rekkene i de aktiviteter som finnes i form av kor, korps og orkestre, noe som er god nok grunn til en aktiv innsats. Men så er det dette med ressurser og den politiske vilje.

Mange musikk skoler opererer med aldersgrenser som kun gir adgang til undervisning av elever i grunnskolealder. Andre har formell anledning til å ivareta en slik undervisning, men

mangler tilstrekkelige ressurser. Resultatet er at de må begrense seg til å prioritere undervisningsplass til barn og unge. Det blir ikke midler til overs for undervisning av voksne. – En stor oppgave ligger også her klar for NOMU.

MANGESIDIG AKTIVITET

Underveis gjennom de 15 år har NOMU hatt fingeren med i mangt og meget som angår musikk skolene. Det er kanskje ikke så kjent at NOMU hadde et nært og godt samarbeid med Norsk Kulturråds utvalg for utredning om frivillige musikkaktiviteter for barn og ungdom – Braseth-utvalget – som utførte sitt oppdrag i 1973-75. NOMU tok initiativ til et gruppeunder-visnings-prosjekt på samme tid, med innledende seminar på Toneheim folkehøgskole og avslutning med gjen-nomgåelse av resultatene på Viken folkehøgskole et par år senere. Prosjektet førte med seg et etterarbeid i utdan-ningsinstitusjonenes regi, og det ble utgitt en bok med veiledning, råd og vink om instrumental gruppeunder-visning.

NOMU har deltatt aktivt i skandi-navisk samarbeid gjennom Nordisk Musikk skolelederråd, og i europeisk samarbeid gjennom den europeiske musikk skoleunion EMU. To år på rad ble det i NOMU's regi arrangert europeisk sommerkurs på Finnsnes i Troms med deltakere fra mange europeiske

Musikalsk barnehage er et godt rekrutteringsgrunnlag.

land, og et år sto NOMU for gjennomføring av unionens generalforsamling på Lysebu i Oslo.

Videre kan nevnes at NOMU i samarbeid med Nordisk Musikkskoleleder-råd i 1982 gjennomførte et seminar på Åsane folkehøgskole i Bergen, der bruk av nutidig musikk i musikkundervisningen ble drøftet med komponister, representanter for musikkutdanningen og flere. Vi har deltatt aktivt i norsk musikk samarbeid gjennom Norges Sang- og Musikkråd og har gjennom alle 15 år hatt obligatorisk medlemskap i Landslaget Musikk i skolen osv. osv.

Ved en rekke anledninger har musikkskolenes felles interesser vært drøftet ved møter i departement og storting. Etter en betydelig innsats lyktes det å få Kirke- og Undervisningsdepartementet med på å engasjere en musikkonsulent i Grunnskolerådet (1979-83) og senere en spesialkonsulent i Sentralforbundet med musikk-skolesaker som hovedoppgave (fra 1986). Stillingen er organisert i samarbeid mellom KUD og Sentralforbundet, og konsulenten ivaretar oppgaver for begge instanser.

Statsstøtte til kommunale musikk-skoler ble vedtatt av Stortinget etter mange interesserte parters aktive informasjon overfor politikere og kontakter i statsadministrasjonen. Den kom med på statsbudsjettet fra 1982.

INFORMASJONSVIRKSOMHET

Et utvalg, Olsnes-utvalget, med representanter fra Kirke- og undervisningsdepartementet, Norske Kommuners Sentralforbund og NOMU, avleverte i desember 1984 en utredning om

Tilfredse kursledere under ett av de to EMU-camps som ble arrangert på Finnsne. Troms i begynnelsen av 1980-årene. Den ansvarlige leder, Søren Hjort til venstre.

retningslinjer for musikkskoledrift. Den ble sendt ut av Sentralforbundet i form av "Kommunal rapport nr. 2-85".

NOMU's styre tok i perioden 1984-86 opp arbeidet med en håndbok for kommunale musikkskoler. Den ble fullført i samarbeid med Sentralforbundet og sendt ut av Kommunalforlaget sommeren 1985. På et tidligere tidspunkt fikk NOMU i oppdrag å utarbeide et temahefte om kommunale musikkskoler. Det inngikk i en serie temahefter som Norske Kommuners Sentralforbund presenterte for nyvalgte skolestyrer

ved begynnelsen av funksjonsperioden 1980-83. Endelig må nevnes at NOMU i 1978 på Norsk Musikforlag utga boken "MUSIKKSKOLEN" – en artikkelserie om kommunale musikk-skoler, i samarbeid med NMPP, og til "Skolens årbok" i 1983 fikk NOMU's formann i oppdrag å skrive en fyldig redegjørelse om musikkskolene i Norge.

Begrepet "informasjon" har alltid stått sentralt i NOMU's virksomhet – naturlig nok i en typisk oppbyggingsfase for skolevirksomheten. Inn i rekken av informasjonsprosjekter går også NOMU's egne statistiske tabeller som har vært presentert for representantskapsmøtene hvert annet år.

Lokalt og regionalt har NOMU's fylkesledd supplert de sentrale organer med tiltak som ligger til rette for lokale engasjementer. Det har ved en rekke anledninger vært gjennomført samlinger av representanter for fylkesledene.

Gjennom en lengre periode samarbeidet NOMU og NMPP om en serie informative kurs i de forskjellige landsdeler. Representanter for musikkskoler, skole- og kulturadministrasjoner var innbudt til å delta, og tilslutningen til kursene var god.

SAMLINGER OG FAGPLANER

I forbindelse med representantskapsmøtet i 1986 ble det innført en ny ordning med kombinasjon av representantskapsmøte og kurs/seminar. Seminartema den gang var EDB for musikkskoler. Ved 15 års jubileet står lederutvikling på programmet som seminartema.

Elise Båtnes fra Trondheim har – sine unge år til tross – tilegnet seg betydelig konsertrutine. – Også hun har gått gradene i kommunal musikkskole i hjembyen.

På ønskelisten for NOMU har i mange år stått utarbeidelse av det man har gitt betegnelsen "Fagplaner". Prosjektet har imidlertid vært for omfattende for NOMU's begrensede ressurser. Når fagplanarbeidet nå ser ut til å bli gjennomført, skjer det takket være at Norske Kommuners Sentralforbund har påtatt seg arbeidet. Et prosjektutvalg fra NOMU's styre arbeider med saken sammen med musikkskolekonsulenten. Fagplanene ventes å ligge på bordet i løpet av 1989.

Et spørsmål som ved 15 års jubileet er høyaktuelt og under behandling, gjelder musikkskolenes skolepenge-satser. Ikke minst i en økonomisk krisetid er det av største betydning å øve påvirkning for å holde dem i sjakk.

RÅD – IKKE FORBUND

NOMU var fra starten oppfattet å være et samarbeidsorgan for musikk-skolene. Man ønsket ikke å starte opp en helt ny organisasjon, men et kon-
taktforum som kunne ta seg av skole-
nes felles interesser. Dette gjenspeilet seg blant annet i navnet "Norsk Musikkskoleråd". Det ble ikke aktuelt å etablere et musikkskoleforbund.

Selve rådet var identisk med repre-
sentantskapsmøtet som besto av
representanter fra musikkskolene. Ettersom det ikke var en organisasjon, hadde det heller ikke noe styre. Rådets oppgaver ble mellom representant-
skapsmøtene – eller rådsmøtene –
ivaretatt av et "arbeidsutvalg", og

innen dette tok et "sekretariat" seg av den daglige drift.

Rådet opptrådte på vegne av musikkskolene, – d.v.s. det skulle ta seg av saker som var av felles interesse for musikkskolene. Musikkskolene var i denne sammenheng det samme som elever, personale, spørsmål av faglig og praktisk karakter osv. NOMU var ingen fagforening for de tilsatte, heller ikke et arbeidsgiverorgan for kommunene som skolenes eiere.

NY ORGANISASJONSSTRUKTUR

Dette fungerte greit så lenge antallet tilsluttede musikkskoler var relativt overkommelig. Men da medlemstallet etter hvert økte betydelig, fant det fungerende arbeidsutvalg i perioden 1982-84 det riktig å foreslå nye retningslinjer og ny organisasjonsstruktur. På representantskapsmøtet i 1984 ble nye retningslinjer vedtatt. Det ble formelt etablert fylkesavdelinger som nå har representasjonsretten i stedet for tidligere de enkelte musikkskoler. En konsekvens av dette er at man har fått en organisasjonsoppbygging som i større grad minner om en vanlig orga-
nisasjon, med et styre i stedet for et arbeidsutvalg, og med noe større grad av styringsfunksjon enn tidligere.

STOR INNSATS AV TILLITSVALGTE

Denne beskrivelsen av NOMU's første 15 år burde gi inntrykk av et betydelig engasjement. Det kan være verd å erindre at NOMU i nesten to tredjedeler av den tiden rådet har

eksistert, ikke hadde til disposisjon en eneste betalt arbeidstime. All virksomhet var basert på funksjon som for ulønnede tillitsverv. Først fra høsten 1982 kunne NOMU engasjere en "daglig leder" i en tredjedels stilling. Medlemmer av arbeidsutvalg eller styre har aldri hatt – og får heller ikke nå – noen møtegodtgjøring. Direkte utgifter dekkes imidlertid i forbindelse med delta-
king i styremøter og oppdrag som gis av styret.

Det er all grunn til å gi samtlige som har vært engasjert i styringsfunksjo-
ner gjennom de 15 år, honnør for den innsats som er gjort. Ja, det er nesten utrolig at alt det som er trukket fram i denne oversikten, har latt seg gjen-
nomføre med så beskjedne ressurser som har vært til disposisjon.

Mange gode krefter har vært aktivi-
sert underveis. Det er ikke mulig å regne opp alle.

De norske musikkskoler ønsker nær kontakt med skoleverket, og de ser det som en oppgave å berike musikklivet i nærmiljøet. En god del tiltak som angår musikkopplæringen, har ligget utenfor NOMU's ansvarsområde. Det gjelder blant annet en rekke musikk-
forsøk som i sin tid ble organisert gjen-
nom Forsøksrådet for skoleverket. Om det kanskje mangler en fullstendig oversikt over disse, kjenner vi til noen.

Av de mest kjente er det som skjedde under betegnelsen Sandarforsøket. I grove trekk gikk dette ut på integrering av instrumental- og vokal undervisning i grunnskolen med det ideelle sik-
temål å bygge ut musikkaktivitetene med elevorkester, skolekor og skole-
musikkorps på hver skole.

Interessant var forsøksvirksomhe-
ten i Sørfold, der samordnet musikk-
undervisning var i gang på et meget tidlig tidspunkt, med en oppslutning som i forhold til folketallet var rekord-
stor. Aller mest kjent er Samordnet musikkforsøk i kommunene Trond-
heim, Bjugn og Sandnes. Det ble sagt om dette at det var "kjøtt og blod på Braseth-utvalgets ideer".

Det var imidlertid ikke NOMU som sto bak forsøksvirksomheten, og det er derfor med tvil den nevnes i en beret-
ning om NOMU. Når dette likevel gjø-
res, er det fordi musikkforsøkene fikk så stor betydning for tiltak innenfor NOMU's ansvarsområde at beret-
ningen om NOMU ville mangle noe sen-
tralt dersom de ikke var nevnt.

En honnør til alle medarbeidere gjennom de 15 år NOMU har vært i funksjon!

Cellogruppe på sommerkurs i Stange medvirker i konsert i Elverum.

Jørg Johnsen

NORSK MUSIKKSKOLERÅD (NOMU) GJENNOM 15 ÅR

Selv om denne omtalen skal gjelde NOMU's 15 år, kan det være av interesse å ta med litt om den direkte forhistorie til etableringen i 1973.

Nedskriveren av denne beretning overtok ledelsen av Kristiansand Musikk-skole sommeren 1965. Den hadde da vært i gang i 2 1/2 år, og var midt inne i en oppbyggingsfase. De som jobbet i kommunale musikk-skoler på det tidspunkt, satt mer eller mindre isolert på "hvert sitt" uten å vite om hverandre. Det de foretok seg, måtte de vanligvis finne ut av selv.

I september 1966 fikk musikk-skolen oversendt brev fra en representant for et utvalg som hadde fått i oppdrag å utrede spørsmålet om kommunal musikk-skole i Skien. Brevet var i utgangspunktet stilet og sendt til Landslaget Musikk i skolen. Formann og intendant i Landslaget, Egil Nordsjø, kjente til Kristiansand Musikk-skoles eksistens, og han sendte brevet videre til skoleinspektøren i Kristiansand. Derfra kom det til musikk-skolen med anmodning om å besvare det.

Nå viste det seg at spørsmålene fra Skien allerede var besvart, idet en tilsvarende forespørsel hadde nådd hurtigere fram gjennom en annen kanal. Henvendelsen ga imidlertid anledning til et langt brev til Nordsjø, og dette ble innledningen til en hyppig og omfattende korrespondanse de følgende år.

I det nevnte brev ble det pekt på manglende kontakt mellom musikk-skoler, og Landslaget Musikk i skolen ble utfordret til å påta seg funksjonen som kontaktforum for musikk-skolene.

Egil Nordsjø.

Egil Nordsjø handlet raskt. Umiddelbart etter at brevet fra Kristiansand var sendt, satte han i gang med å kartlegge musikk-skolene. Et spørreskjema gikk ut, og det gikk klart fram av dette at hensikten var å samle inn opplys-

ninger som kunne brukes når de mange spørsmål kom inn.

Musikk-skolesaken ble en hjertesak for Nordsjø og Landslaget, ved siden av bl.a. initiativer for å få opprettet stillinger som tilsynslærere i musikk (som betegnelsen var den gang).

Selv om den første kommunale musikk-skole var opprettet før 1962-63, var det på dette tidspunkt at den egentlige oppbyggingsfase tok til. Til de som var i gang, strømmet henvendelser inn med spørsmål om alt mulig (og nesten også det umulige) vedrørende musikk-skoledrift. Nysgjerrige journalister og pressefotografer kom i tur og orden fra mange byer – blant annet fra Oslo og Trondheim.

Besøkene resulterte i helsides reportasjer. Også delegasjoner kom på besøk fra kommuner som Bærum, Skien, Rjukan og Ålesund, og antallet henvendelser pr. telefon eller brev, nådde store høyder. Det var både hyggelig og interessant å bli brukt som rådgiver – men bevares så tidkrevende midt oppe i en travel utbyggingsfase med minimal hjelp i egen skole.

Guro Kjorsvik ved Fræna kommunale musikk-skole får undervisning i fiolinspill av Ottar Gjendem.

ÅRLIGE SAMLINGER AV MUSIKKSKOLEFOLK

Engasjementet fra Landslaget Musikk i skolen og Egil Nordsjø var svært velkomment, og enda bedre var de andre former for initiativer som kom fra samme hold. Landslaget hadde sine regelmessige landsmøter hvert annet år, og i tilknytning til dem, ble det på programmene satt opp drøftingsemner av interesse for musikk-skolene. Disse fikk da innbydelse til å delta.

Det første aktuelle landsmøte ble holdt på Romerike folkehøgskole, Jessheim, i pinsen 1968. Et minnerikt møte, der divergerende syn og holdninger kom fram.

I årene mellom landsmøtene innbød Landslaget Musikk i skolen til konferanser — også av stor interesse for musikkskolene.

Landsmøtet på Solborg folkehøgskole i Stavanger i 1970, skolelederkonferansen på Høsbjør Turisthotell ved Åmar året etter, og landsmøtet på Bolkesjø i 1972 står alle i frisk erindring. Høsbjør-konferansen resulterte i diverse vedtak til stor nytte og betydning gjennom de etterfølgende år. Mange vil huske det såkalte Høsbjør-regulativet, et selvbestaltet lønnsregulativ for kommunale musikkskoler. Dette ble utført flere år før det første offisielle musikkskoleregulativ ble presentert, og ble faktisk en slags basis for det første formelle lønnsregulativ noen år senere.

Konferansen vedtok også enstemmig en uttalelse til Forsøksrådet, der man innledningsvis viste til at rådet var engasjert i musikkforsøk, og uttalte støtte til videreføring av aktuelle forsøksmodeller. Det ble henstilt til Forsøksrådet å ta opp arbeidet med forsøksordnet musikkskolevirksomhet integrert i skoleverket, og endelig ble det vedtatt et forslag til formulering av musikkskolenes sentrale oppgaver. Forslaget gjengis i sin helhet. Det kan være av interesse, blant annet fordi det indirekte forteller om situasjonen på dette tidspunkt — dvs. flere år før f.eks. Braseth-utvalgets innstilling om frivillige musikkaktiviteter for barn og unge ble lagt fram.

Formuleringen lød slik:

"Musikkskolene skal

1. Støtte og styrke grunnskolens obligatoriske musikkundervisning ved å:

— støtte arbeidet med å få opprettet fagrettlederstillinger i musikk i alle kommuner,

— støtte arbeidet med å få i gang og gjennomføre kortere og/eller lengre musikkmetodiske suppleringskurser i samarbeid med fagrettlederne i musikk.

2. Støtte grunnskolens frivillige, grunnleggende musikkundervisning ved å:

— hjelpe til med organiseringen av denne undervisningen,

— formidle lærerkrefter til undervisningen når den enkelte grunnskole har behov for bistand,

— låne/leie ut instrumenter.

3. Stimulere det lokale musikkmiljø ved å

— gi undervisning til elever i grunnskolealder med særlige musikkinteresser og forutsetninger,

— skape et optimalt musikkopplæringsmiljø i kommunen.

4. Bidra til å øke rekrutteringen til ulike former for profesjonell musikkutøvelse ved å

— gi kompetansegivende yrkesutdanning i musikk for aldersgruppen 16-19 år."

I en tilføyed merknad ble det pekt på at landets musikkskoler bygger på varierende målsetting, og at det vil være nødvendig å gi dem anledning til en naturlig utvikling fram mot den skisserte felles målsetting som ikke må være til hinder for at den enkelte musikkskole skal kunne tillemppe sin virksomhet etter de foreliggende aktuelle muligheter.

FORMALISERT SAMARBEID

På Høsbjør-konferansen ble også

STIFTELSESKONFERANSEN I KRISTIANSAND

Oppslutningen var meget god — 65 navn står på deltakerlisten, derav en rekke kjente navn fra musikkskoler og utdanningsinstitusjoner gjennom de følgende 15 år.

Resultatet av konferansen var to organer, en personalorganisasjon — Norsk Musikkpedagogisk Forening (NMPF) og et samarbeids- og kontaktorgan for musikkskolene, Norsk Musikkskoleråd (NOMU).

Det første år måtte bli et interimsår, og det ble valgt et interimsstyre for hver. NOMU's interimsstyre — eller arbeidsutvalg som var den korrekte betegnelsen, besto av:

Formann: Jørg Johnsen, Kristiansand.

Nestformann: Åsvald Solheim, Hå.

Sekretær: Harald Bjørgan, Sandnes.

Styremedlemmer:

Johanne Blidensol, Mo i Rana.

Stein G. Dahl, Molde.

Karl Grønlie, Skien.

Hans Kolstad, Kongsberg.

Kåre Opdal, Trondheim.

Sollaug Sundberg, Bodø.

Arbeidsutvalgets viktigste oppgave var å forberede den formelle etablering ved konstituerende møte under Landslagets landsmøte i Brumunddal i 1974. Det skulle utarbeides retningslinjer og fremmes forslag. Det samlede utvalg møttes bare en gang — økonomien tillot ikke mer. Det såkalte sekre-

spørsmålet om et formalisert samarbeid for musikkskoler og for musikk-skolepersonalet for alvor drøftet. I første omgang resulterte det i oppnevning av et utvalg som skulle "drøfte samarbeidsspørsmålet for musikkskolene via Landslaget Musikk i skolen" — som det het i vedtaket.

Inntil neste samling som var Landslaget Musikk i skolens landsmøte på Bolkesjø i 1972, skjedde det ikke så meget. Det viste seg at det oppnevnte utvalg ikke hadde vært i funksjon i det hele tatt, og landsmøtet vedtok å utvide utvalget noe og endre sammen-setningen.

Denne gang ble det fres i sakene. Utvalget møttes til hyppige møter på Landslaget Musikk i skolens daværende kontor i Drammensveien, og allerede før året 1972 var omme, var det klarlagt planer for en konferanse som ble lagt til hotell Caledonien i Kristiansand 17. og 18. mars 1973. Landslaget Musikk i skolen hadde påtatt seg å stå som ansvarlig arrangør.

Det kan være verd å nevne hvem som var med på dette utvalgsarbeidet. Utvalgets formann var Tor Høiberget, de øvrige medlemmer Karl Grønlie, Hans Kolstad, Rolf Ursin, Bjarne Volle, Jørg Johnsen og Thor Skott Hansen som var utvalgets sekretær.

tariat som besto av formann, sekretær og kasserer, var imidlertid klokkelig plassert innen en geografisk begrenset radius, og kunne møtes med korte mellomrom uten store kostnader. Resten av arbeidsutvalget ble trukket inn gjennom korrespondanse.

Hovedoppgaven ble fullført i rimelig tid før Brumunddalsmøtet, samtidig som den organisatoriske oppbyggingen ble påbegynt, kontakter etablert og samarbeidsorganet satt i funksjon.

PROBLEMER OG ALTERNATIV

Helt uten problemer var denne interimsfasen ikke. Fra ett hold ble det reist innsigelser mot framgangsmåten ved etableringen av NOMU. Det ble hevdet at deltakerne på Kristiansandskonferansen ikke var innbudt til et møte for å starte en organisasjon med styringsrett for musikkskolene, en organisasjon som samtidig skulle finansieres av musikkskolene. De som møtte på konferansen hadde ikke mandat fra skolene eiere til å gå inn i forpliktende organisasjonsforhold, ble det hevdet. Og det ble endog foreslått at hele etableringsfasen måtte gjennomføres på ny, med egen konferanse av representanter for musikkskolene

– og de måtte møte med mandat fra sine arbeidsgivere.

Ideen med NOMU var imidlertid ikke å starte en ny organisasjon med styringsmyndighet. Tvert imot var det hele tiden forutsatt at NOMU skulle være et samarbeids- og kontaktorgan, der musikkskolenes representanter skulle utgjøre et råd. Man ønsket samarbeid, ikke et styringsorgan. Kort sagt: Et organ som kunne drøfte problemer, gi råd, ta seg av oppgaver av felles interesse på vegne av samtlige musikkskoler osv.

Av det forslag til retningslinjer som ble fremmet for det konstituerende møtet i Brumunddal, gikk dette tydelig fram. Man ønsket **ikke** en ny organisasjon. Det ble **ikke** foreslått valg av styre, men av et arbeidsutvalg. Det ble **ikke** foreslått samling til landsmøter, men til representantskapsmøter. Betegnelsene var valgt fordi man bevisst ønsket å unngå de vanlige tolkninger av betegnelser som "styre" og "landsmøte". Og det ble foreslått å bruke betegnelsen "råd" istedenfor f.eks. "forbund".

Til det konstituerende møtet ble det fremmet et alternativt forslag som gikk i motsatt retning av arbeidsutvalgets. Det gikk ut på opprettelse av et organ med tradisjonell organisasjonsform og med navnet Norsk Musikkskoleforbund (NOMUS).

Resultatet ble et organ ifølge arbeidsutvalgets forslag, men enkelte endringer i retningslinjene ble foretatt. Og dermed kunne rådet med forkortelsen NOMU for alvor starte opp sin virksomhet.

De vedtatte retningslinjer forutsatte et nært samarbeid med Landslaget Musikk i skolen, og ett medlem pluss et varamedlem i NOMU's arbeidsutvalg skulle oppnevnes av Landslaget. De øvrige arbeidsutvalgsmedlemmer med varamedlemmer skulle velges av representantskapsmøtet.

Det første ordinære arbeidsutvalg ble satt sammen slik:

Formann: Jørg Johnsen, Kristiansand.
Nestformann: Åsvald Solheim, Hå.
Sekretær: Harald Bjørgan, Sandnes.

Styremedlemmer:

John Edgar Knudsen, Bodø.
Olaf Uglehus, Bergen (oppnevnt av Landslaget Musikk i skolen).

Varamedlemmer:

Ragni Holter, Jaren.
Finn Normann Løvdahl, Bodø.
Rolf Ursin, Fetsund.

Jan Remme, Skien (oppnevnt av Landslaget Musikk i skolen).

Remme trakk seg ut i løpet av funksjonsperioden, og ble av Landslaget Musikk i skolens styre erstattet med Karl Grønlie, også Skien.

1974. Funksjonstiden må vel kunne sies å være for kort til at man kan tillegge seg et stort og omfattende erfaringsmateriale. Likevel vet vi vesentlig mer om musikkskoledrift i Norge i dag enn vi gjorde den dagen i Brumunddal da en liten flokk musikkskolefolk sto med en "rykende fersk" retningslinje i hånden, utpekt til å sette ut i livet de vedtak som var gjort på NOMU's stiftelsesmøte.

Det som først og fremst er blitt helt klart, er at behovet for NOMU som et kontakt- og samarbeidsorgan for de norske musikkskoler ikke bare er til stede, men at det er meget stort – ja, bent fram overveldende."

BRASETH-UTVALGET OG NOMU

Det er hyggelig, 13-14 år etterpå – å kunne se tilbake på NOMU's første funksjonsår sammenfallende med Braseth-utvalgets utredningsperiode. Det kunne så lett ha oppstått konflikter. Slik gikk det heldigvis ikke. Begge organer var tydelig opptatt av å samarbeide – og en person som var medlem både av Braseth-utvalget og NOMU's arbeidsutvalg, dannet et godt og trygt kontaktledd. Åsvald Solheim var kontaktpersonen – hans måte å bringe synspunkter fra forsamling til forsamling, fortjener honnør.

Vi vet at denne kontakten medvirket til det resultat som Braseth-utvalget formulerte i sin innstilling. Innstillingen ble et dokument som er aktuelt og verdifullt den dag i dag. Det har hatt stor innflytelse på musikkskolesakens utvikling i de år som har passert siden det ble avlevert senhøstes 1975 og distribuert i 1976.

Hva angår samarbeidet mellom NOMU's arbeidsutvalg og Braseth-utvalget, må det nevnes at førstnevnte var sistnevntes gjester under et weekend-møte underveis, og fikk anledning til å drøfte aktuelle spørsmål direkte med utvalget.

INSTRUMENTAL/VOKAL GRUPEUNDERVISNING

var det andre hovedtema som opptok NOMU i perioden 1974-76. Kort fortalt var hensikten å foreta en utprøving av modeller for gruppeundervisning under alternative forhold og med alternative undervisningsopplegg og gruppestørrelser.

Prosjektet omtales i eget avsnitt..

En naturlig konsekvens av gruppeundervisnings-prosjektet var at det meldte seg behov for kurs i gruppemetodikk. I samarbeid med NMPF ble det arrangert en rekke kurser for så vel pianister som sangere og strykere rundt om i landet – finansiert med tilskudd av voksenopplæringsmidler.

Distriktskonservatoriene begynte for alvor å interessere seg for behovet for lærere i musikkskolene, og Norsk

Sang-gruppe ved Øyer kommunale musikkskole ved konsert i Tretten kirke.

DEN FØRSTE TOÅRSPERIODEN

Arbeidsutvalgets første to års beretning, presentert ved det første ordinære representantskapsmøtet i Trondheim 1976, har en innledning som forteller litt om arbeidsutvalgets oppfatning av den første ordinære periode. Vi siterer:

"Pionerarbeid er interessant og spennende. Interessant fordi det som er nytt, gjerne i seg selv er fengende. Spennende – først og fremst fordi man

ikke vet hva man egentlig går til, hvilke behov som vil oppstå og hvordan de aktuelle parter vil reagere når det hele kommer i sving.

Når musikkskolenes representanter møtes til det første ordinære representantskapsmøte i 1976, har Norsk Musikkskoleråd fullført sin første arbeidsperiode etter at det ble etablert under samlingen i Brumunddal i april

Konservatorieråd anmodet NOMU om å undersøke dette — noe som var lettere sagt enn gjort. En undersøkelse etter "gallup"-mønster ble foretatt, og ifølge beretningen til representantskapsmøtet i 1976 viste resultatet at behovet for lærere som kan påta seg en viss kombinert virksomhet, var særlig stort.

NOMU utarbeidet i 1975 sin første

brosjyre, en "folder" med kortfattet tekst og enkle illustrasjoner. Den ble laget med tanke på P.R. i kommuner hvor det ble arbeidet med musikkskolesaken.

Korrespondansen var overveldende. I løpet av to år ble det sendt ut ca. 1850 postsendinger, tilsvarende 4 pr. dag — og NOMU hadde ingen lønnet arbeidstid til disposisjon i det hele tatt!!

DEN FØRSTE MEDLEMSLISTEN

Medlemskapsforholdet var det nødvendige å få orden på i den første funksjonsperioden. Det ble praktisert en godkjenningsprosedyre ut fra forholdsvis enkle regler. Det viktigste var at musikkskolene skulle ha vedtatte retningslinjer for sin drift — med bestemmelser om målsetting.

Inntil representantskapsmøtet i 1976 var det godkjent 43 medlemsskoler. Det kan være interessant å nevne hvem dette var (vi tar bare med kommunenes navn, for private skoler som kunne godkjennes den gang, eierens navn):

Bodø, Bærum, Drammen, Eidsvoll, Fet, Grimstad, Hammerfest, Hareid, Haugesund, Herøy, Horten, Hå, Karmøy, Klepp, Kongsvinger, Kristiansand, Kristiansund, Levanger, Melhus,

Molde, Nittedal, Oppegård, Porsanger, Sandnes, Sauda, Skien, Sola, Stange, Stavanger, Stord, Tinn, Tromsø, Trondheim, Tysvær, Ullensaker, Ulstein, Vestnes, Volda/Ørsta, Våler, Ølen, Ørland, Ålesund, Ragni Holters musikk institutt. En statistikk viser at antallet elever i instrumental- og vokalundervisning var 11.192. Dertil kommer elever i orkester, kor, musikkbarnehager, forberedende musikkundervisning og teoretisk undervisning, slik at det totale elevtall medregnet disse utgjorde 23.807.

Totale driftsutgifter lå på ca. 16 millioner, hvorav elevenes andel utgjorde ca. en tredjedel.

NOMU's regnskap for 1975 viste en total utgift på kr. 43.995. Inn i dette gikk utgifter til gruppeundervisningssemi-

nar, kr. 30.000, slik at NOMU's totale utgifter utenom gruppeundervisningsseminaret — som var finansiert ved bevilgning fra Norsk Kulturråd — utgjorde ca. kr. 14.000 — for et helt år!!!

NOMU's arbeidsutvalg i perioden 1976-78 besto av:

Formann: Jørg Johnsen.

Nestformann: Ragni Holter.

Sekretær: John Edgar Knudsen.

Kasserer: Olaf Uglehus (oppnevnt av Landslaget Musikk i skolen).

Medlem av arbeidsutvalget: Rolf Ursin, Fetsund.

Varamedlemmer:

Åsvald Solheim, Hå.

Harald Bjørgan, Sandnes.

Finn Normann Løvdahl, Bodø, avløst i perioden av Jan Claussen, Sørfold.

Karl Grønlie, Skien (oppnevnt av Landslaget Musikk i skolen).

REPRESENTANTSKAPSMØTET 1978

Møtet var lagt til Sundvollen og var også denne gang samordnet med landsmøtene i Landslaget Musikk i skolen og NMPF.

Av beretningen går det fram at medlemstallet i NOMU i perioden 1976-78 økte med 60 prosent, hvilket forteller atskillig om utviklingen av musikkskoler rundt om i landet. Det var særlig landdistriktene som kom med, gjerne i områder som ligger et stykke fra byene.

Elever fra Nittedal kommunale musikkskole på institusjonsbesøk i 1978.

Beretningen forteller om økonomiske bekymringer og økonomisk trangere tider generelt, noe som ga grunn til bekymring. Det heter f.eks.:

"Den økonomiske situasjon er ikke lett for de fleste musikkskoler. Mange musikkskoleledere har store problemer med å få lokalpolitikere og administratorene til å prioritere musikkundervisningen høyt nok. Det er ikke vanskelig å finne argumenter mot bevilgning til estetiske disipliner hvis viljen til å yte noe på denne sektor mangler. Man får et bestemt inntrykk av at undervisningstilbudet uteblir eller utsettes – og at lærersituasjonen ved en del musikkskoler er problematisk. Kommunene viker tilbake for å ta ansvaret alene."

(Historien gjentar seg – det er sikkert og visst. Kunne ikke dette like gjerne ha vært sagt om inneværende år – bortsett fra at staten nå er med???)

KONTAKT MED STATLIGE ORGANER

Beretningen for perioden 1976-78 bringer opplysninger som viser at arbeidet for å få staten til å engasjere seg i musikkskolesaken, nå var påbegynt. Naturlig nok etter at Braseth-utvalget hadde avlevert sin innstilling våren 1976. For den inneholdt anbefaling av forslag om å opprette en tilskuddsordning. Kulturrådet anbefalte også dette i sin innstilling ved oversendelse av utredningen til Kirke- og undervisningsdepartementet.

Beretningen gir uttrykk for en viss grad av frustrasjon etter de kontakter NOMU i perioden hadde hatt med statlige organer.

Vi siterer:

"NOMU har i to års perioden hatt en viss kontakt med statlige organer, og vårt inntrykk av det som populært kalles "byråkratiet", er i hovedtrekkene nokså negativt. Vi må imidlertid straks peke på at Norsk Kulturråd for oss står i en særstilling. Både har kulturrådet sørget for Braseth-utvalgets utredning og gitt den en særdeles positiv og god behandling etterpå, og også gitt NOMU mulighet for å bearbeide metodisk/pedagogiske problemer. Bildet for øvrig er nokså grått og nedslående og kan gi grunn til funderinger hva angår de statlige organers ansvarsforhold."

Noe av det mest irriterende er å ta opp spørsmål som ikke blir besvart – vi har flere eksempler på det. Imidlertid må vi oppfatte ting som har skjedd i den senere tid som mulige uttrykk for at sjansene for en mer real behandling i kommende tider absolutt er til stede."

Det hører for øvrig med til historien at representantskapsmøtet fant denne lille smule kritikk for "sur" og vedtok at deler av den skulle strykes i beretningen. Så skal man vel heller ikke vente at de som bare kjenner en situasjon ut fra noen skrevne linjer, skal ha

Undervisning på el.-orgel ved Øyer kommunale musikkskole. Eleven heter May Britt Grønlien og lærer er Christian Hersmann.

den samme forståelse og oppfatning som den som har stått midt oppe i problemene. Det var for øvrig klart at representantskapsmøtets deltakere fryktet for at en viss grad av kritikk skulle virke negativt på departementsfolkene. Formannen, som hadde formulert de kritiske ord, regnet imidlertid med at "byråkratiet" var mer hardhudet enn som så. Vi var vel heller ikke i stor nok grad fortrolige med at de statlige organer må ha tid på seg til utredning av saker som skal fremmes

videre. Forholdet til departement og storting omtales ellers i eget avsnitt.

Det samme gjelder spørsmålet om samarbeid innen musikklivet, et tema som var aktualisert gjennom forberedelsene til – og etableringen av – det organ som i første omgang fikk navnet "Fellesrådet for sang- og musikkorganisasjonene i Norge". Et annet og nærliggende tema, samarbeid over landegrensene, blir også behandlet for seg.

MUSIKKSKOLEBOKA

Gjennom et par år hadde NOMU og NMPF samarbeidet med spørsmålet om å gi ut en bok om musikkskolesaken. Det var etter hvert blitt klarlagt at man ønsket en veiledende artikkelsamling, ordnet i bokform. Prosjektet måtte imidlertid bli realisert uten vesentlige utgifter for NOMU, og samtidig uten for høy salgspris for produktet.

Noen tid tok det å få inn stoffet fra de artikkelforfattere som hadde påtatt seg å skrive, og derfor ble forberedelsestiden lengre enn beregnet.

Avtale om utgivelse ble inngått med Norsk Musikforlag A/S. Forlaget skulle sørge for trykking, salg og distribusjon. NOMU og NMPF fikk overta et

antall eksemplarer til spesialpris for fordeling til egne medlemmer.

Det ble lagt opp til en så enkel og rimelig trykking som mulig, ved at trykkoriginaler ble skrevet på skrivemaskin og sidene deretter tilpasset i riktig format ved reproduksjonen. Formannen påtok seg selv å skrive og utforme det hele, uten godtgjørelse, – naturligvis, og artikkelforfatterne gjorde sin jobb på samme betingelser – også naturligvis.

Boken ble ferdig akkurat tidsnok til å bli presentert på representantskapsmøtet på Sundvollen, og her møtte man den store skuffelsen. Trykkeriets arbeid viste seg å være meget slett. Man hadde bommet fullstendig på til-

passingen til sideformatet, og teksten var så forminsket at den så vidt var leselig. Det hjalp lite å klage over resultatet, og endog et nytt opplag som måtte trykkes, ble likedan. Et typisk

hjelpeløst amatørprodukt istedenfor det resultat man kunne forvente ved å bruke det som var oppfattet å være fagfolk.

KOMPOSISJONSBESTILLING

NOMU søkte i 1978 de nordiske NOMUS-nemndene om tilskudd til komposisjonsbestilling hos komponist i annet nordisk land. Bestillingen gjaldt en komposisjon for skoleorkestre, og ble plassert hos den finske komponisten Pentti Raitio. Den ble urframført under festspillene i Harstad av et musikkskoleorkester fra nordkalotten. Noharmus – som var komposisjonens navn – viste seg nok å være i vanskeligste laget, og er ikke blitt tatt opp av andre skoleorkestre. Den er senere blitt noe omarbeidet og har ved flere anledninger vært framført i Finland.

Komponisten Pentti Raitio.

Første side av bestillingsverket "Noharmus".

REGIONALE SAMARBEIDSORGANER

Fra 1976 dukket spørsmålet om fylkesvise samarbeidsorganer opp. Det økende antall musikkskoler var nok foranledningen til dette. Det viste seg at interessen først kom i de fylker hvor antallet musikkskoler var størst. Representantskapsmøtet i Trondheim var inne på saken og stilte seg positivt til å etablere slike samarbeidskontakter. I løpet av funksjonsperioden fram til 1978 ble det etablert samarbeidsorganer i Møre og Romsdal (først for Sunnmøre alene), i Sogn og Fjordane, Rogaland og Akershus. De tok etter anbefaling fra NOMU's arbeidsutvalg en mønsterbetegnelse som f.eks. Rogaland Musikkskoler. Arbeidsutvalget ønsket ikke at man brukte betegnelsen "Musikkskoleråd" på de regionale organer. Det ville være uheldig om man fikk 20 musikkskoleråd i landet istedenfor ett. Dette ble akseptert.

Antallet medlemsskoler kom før representantskapsmøtet 1978 opp i 91.

Til å lede driften i perioden 1978-80 valgte representantskapsmøtet følgende arbeidsutvalg:

Formann: Jørg Johnsen.
Nestformann: Rolf Ursin.
Sekretær: John Edgar Knudsen.
Kasserer: Hans Olav Narjord.
Medlem av arbeidsutvalget: Olaf Ugleshus (oppnevnt av Landslaget Musikk i skolen).

Varamedlemmer:
Gudrun Hanssen,
Roald Sangolt,
Jan Claussen,
Karl Grønlie (oppnevnt av Landslaget Musikk i skolen).

NOMU OG LANDSLAGET MUSIKK I SKOLEN

De to parter var ikke tilfredse med kontaktholdet mellom NOMU og Landslaget Musikk i skolen. Særlig gjaldt dette NOMU's arbeidsutvalg. Når Landslaget skulle ha rett til å oppnevne arbeidsutvalgsmedlem med varamedlem i NOMU, mente man at den oppnevnte burde fungere som et bindeledd, og det kunne bare skje dersom vedkommende hadde direkte kontakt gjennom tilknytning til Landslagets styre.

Resultatet ble et forslag om at Landslagets representant i NOMU's arbeidsutvalg skulle foreslås valgt til styremedlem eller første varamedlem i Landslagets styre – og slik gikk det. Olaf Ugleshus ble første varamedlem og derfor innkalt til alle styremøter i Landslagets styre. Ordningen holdt for øvrig ikke lenger enn til neste landsmøte.

AVSKJED MED EGIL NORDSJØ

Sundvollen-møtet ble det mest omfangsrike av de tre parters landsmøter inntil da, — og for øvrig det siste treparters møte. Det som imidlertid kom til å sette sitt spesielle preg på møtet, var Egil Nordsjø's fratrede som intendant i Landslaget Musikk i skolen. Det skulle også vise seg å bli hans siste møte med en slik forsamling. Han døde våren 1980.

Både Egil og fru Marta ble varmt hyllet under avslutningsfesten på Sundvollen.

Begge var til stor hjelp for de som sto oppe i musikkskolearbeidet, og støttet opp om det som skjedde. Siste gang NOMU's arbeidsutvalg fikk anledning til å være sammen med Egil Nordsjø, var under den europeiske musikkskoleunion EMU's generalforsamling på Lysebu i oktober 1979. Han var med på å stifte EMU i Saarbrücken i 1973.

De norske musikkskoler skylder Egil Nordsjø stor takk for hans pionerinnsats.

Generalprøve i Finnsnes kirke. Det er orkesteret ved EMU-camp som har generalprøve foran avslutningskonserten.

INNHOOLDRIK, SPENNENDE OG INTERESSANT PERIODE

Tiden etter Sundvollen-møtet ble en av de mest interessante for norsk musikkskolebevegelse. Det var da det for alvor tok til å skje noe på statlig plan. Stortingsrepresentant Kjell Magne Bondevik rettet først et grunnlagt spørsmål i Stortinget vedrørende kommunale musikkskoler, og deretter leverte han høsten 1979 en interpellasjon som ble behandlet i Stortinget i februar 1980. Det må kunne sies at dette ga støtet til en utvikling i forholdet mellom statlige organer og NOMU.

EMU-ARRANGEMENTER I NORGE

I oktober 1978 sto NOMU som arrangør og vertskap for EMU's generalforsamling på Lysebu i Oslo. I programmet inngikk blant annet et foredrag av stortingsrepresentant Kjell Magne Bondevik som på det tidspunkt hadde levert sin interpellasjon i Stortinget om kommunale musikkskoler.

Generalforsamlingen var knyttet til en kongress som drøftet flere aktuelle emner, og som nå i ettertid betraktes som meget vellykket.

DEN FØRSTE NEDLEGGING AV MUSIKKSKOLER

Årene 1978-80 var en økonomisk vanskelig periode, ikke minst innen kommunesektoren. Tilgangen av nye medlemmer var moderat — 35 i løpet av to års perioden. For første gang opplevde man at kommunestyret vedtok å legge ned etablerte kommunale musikkskoler. Det skjedde i Rogalandskommunene Suldal og Eigersund. (Begge har senere kommet i gang igjen.)

Den vanskelige økonomi til tross — årene 1978-80 var på flere måter innholdsrike. Oppbyggingen og utformingen av det nystartede "Fellesrådet for sang- og musikkorganisasjonene i Norge" var kommet godt i gang. NOMU hadde sluttet opp om starten av Fellesrådet og etablert medlemskap, og forsøkte etter evne å støtte opp om det som skjedde ved blant annet å delta i arrangementer og formidle opplysninger.

HAGEN-UTVALGET

I 1978 opprettet Statens Musikkråd en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å utrede spørsmål vedrørende bl.a. undervisningspersonell i musikkskolene (Hagen-utvalget). Samme år engasjerte Grunnskolerådet en konsulent med veiledningsoppdrag for musikkskolene som hovedoppgave.

I første omgang ble det stilt til disposisjon et vikariat i halv post, fra skoleåret 1980-81 omgjort til et 3 års engasjement i full post.

NOMU tok også initiativet til en "EMU-camp" på Finnsnes sommeren 1980 — et vellykket arrangement som ble gjentatt året etter med stor oppslutning fra mange land i Europa.

Kjente NOMU-medarbeidere i motlys — utenfor Finnmarkskysten ombord i hurtigruta underveis fra representantskapsmøte i NOMU ved Bodø til landsmøte i Landslaget Musikk i skolen i Alta sommeren 1980. Om det er vanskelig å kjenne de to igjen, så er navnene henholdsvis Olaf Uglehus og Åsvald Solheim.

FØRSTE REPRESENTANTSKAPSMØTE ALENE

Ved avslutningen av møtene på Sundvollen i 1978 ble det presentert en innbydelse til å legge landsmøtet for Landslaget Musikk i skolen til Alta i 1980. Skulle man følge det samme mønster for plassering av fellesmøter som tidligere, måtte også NOMU's representantskapsmøte arrangeres samme sted. Den økonomiske situasjon i kommunene resulterte i signaler fra

musikkskoler som anså kommunal dekning av reiseutgifter til Alta som uoppnåelige. Mest realistisk ville være reise til et møtested som kunne nås med tog. Resultatet ble Saltstraumen ved Bodø. Landslaget Musikk i skolen holdt på Alta, og dermed ble de to organers møter i 1980 atskilt for første gang. Oppslutningen om Saltstraumen-møtet ble imidlertid god.

Saksofongruppe i Fagernes Skolemusikk (Nord-Aurdal kommunale musikkskole).

REGIONALE ORGANER OG NOMU

Etter at de rutinemessige saker for representantskapsmøtet var unnagjort, ble tre saksområder fordelt på grupper som — etter drøfting i gruppemøter — presenterte sine forslag i plenum.

Det første forslaget gjaldt de regionale organers forhold til NOMU og eventuell overføring av representasjonsrett fra musikkskolene til de regionale organer.

Forslag om dette var innsendt fra NOMU's organ i Rogaland. Representantene var imidlertid ikke enige i de foreslåtte endringer, hovedsakelig med den begrunnelse at tiden enda ikke var inne for en slik omlegging.

Det skulle senere vise seg at rogalendingene var framsynte — den omlegging som skjedde 4 år senere under representantskapsmøtet på Agder folkehøgskole i 1984, kom til å følge framlegget fra 1980 nokså nøye.

Av arbeidsgruppens forslag plukkes ut noen biter:

- de regionale organer bør selv innkassere eventuell kontingent,
- ordet "musikkskoleråd" må ikke benyttes av de regionale organer,
- det er viktig å finne fram til en felles betegnelse for alle regionale organer,
- en formell tilknytning til NOMU er viktig,

— antydde arbeidsoppgaver: Tale-rør for lokale myndigheter, samarbeid mellom musikkskolene, fremme samarbeidstiltak (interkommunale stillinger, etterutdanningskurs for lærere)

— samarbeid med andre musikkorganisasjoner,

— pedagogiske servicetiltak.

NOMU'S FUNKSJONER

Som sentral oppgave fant arbeidsgruppen å foreslå tiltak for å sikre musikkskolenes videre drift. Dette kunne — mente man — best skje gjennom en lovfesting og statlige støtteordninger. Videre ble det uttalt som ønske at NOMU's arbeidsutvalg måtte ta initiativ til å opprette arbeidsgrupper til å ta seg av utviklingsarbeid. Som konkrete oppgaver ble antydte: En fortsettelse av boka "Musikkskolen". Utarbeiding av rammeplaner for musikkskolenes virksomhet. I plenumsdebatten ble videre nevnt kontakt med Norske Kommuners Sentralforbund, bedre skolering av rektorene, spesialkurs for musikkskolelederne gjennom KOU.

Den tredje arbeidsgruppen fremmet forslag vedrørende statsstøttesaken, og dette omtales i eget avsnitt.

Disse tanker finner man i protokollen for representantskapsmøtet for 8

år siden — i 1980. Til tross for iherdig innsats er bare deler av ideene realiserte. Statsstøtten har vi fått, men lovfestingen er i det blå. Kontakter til Sentralforbundet har vi også fått, mens kurs for musikkskoleledere gjennom KOU fortsatt bare er et ønske. Rammeplaner for musikkskolene ser imidlertid ut til å være innen rekkevidde. De ventes i 1989 — det tok 9 år fra møtet i 1980, men ventetiden til tross — man må ha lov til å glede seg over at en slik ressurskrevende oppgave på det nærmeste er løst — takket være samarbeid med Sentralforbundet.

En fortsettelse av "Musikkskolen" ble mindre aktuell fordi det etter hvert har vært utgitt andre trykksaker med aktualitet for musikkskolene. Utgivelse av en bok — i tillegg til arbeid med mange andre oppgaver — er et mer arbeids- og tidkrevende prosjekt enn NOMU har maktet å gape over.

Til å forestå driften av NOMU i perioden 1980-82 utpekte representantskapsmøtet på Saltstraumen følgende arbeidsutvalg:

Jørg Johnsen, Kristiansand, formann.
Hans Olav Narjord, Arendal, kasserer.
Jan Claussen, Sørfold, sekretær.
Harry Rishaug, Trondheim, styremedlem.

Caspar W. Hennig, Stavanger, oppnevnt av Landslaget Musikk i skolen.
Varamedlemmer:

Gudrun Hanssen, Nes, Akershus.
Roald Sangolt, Stord.
Odd Eikemo, Stange.
Olaf Uglehus, Bergen, oppnevnt av Landslaget Musikk i skolen.

Umiddelbart forut for representantskapsmøtet ble det gjennomført en skoleorkesterfestival i Bodø, i Norsk Skoleorkesterforbunds regi, og festivalens avslutningskonsert i Aspåsen skoles aula ble samtidig åpningskonsert for NOMU's møte.

SPENNENDE OG HEKTISK TID

Representantskapsmøtet på Saltstraumen Gjestgivergård ble for øvrig etterfulgt av en spennende tid for norske musikkskoler. Sentralt sto statsstøttesaken, og NOMU satset maksimalt på denne.

I den forbindelse kan det være verd å nevne at skjebnens veger kan være høyst uransakelige. Representantskapsmøtet på Saltstraumen hadde vedtatt en betydelig økning av musikkskolenes medlemskontingenter til NOMU. Hensikten var å styrke økonomien for å kunne betale noe for utført arbeid for NOMU.

I to års beretningen på det etterfølgende representantskapsmøtet på Åsane folkehøgskole i Bergen 1982 kan man lese følgende om kontingentøkningen og den bedrede økonomi:

"Ett er klinkende klart: Hadde ikke NOMU gjort vedtak om kontingentendringer i 1980, ville det ha vært umulig å gjennomføre det intense arbeid som måtte til for å nå fram til en statlig bevilgning til kommunale musikkskoler. Dette arbeid ble i hovedsak finansiert av NOMU — av de økte inntekter som egentlig var øremerket til formanns- eller sekretærlønn, og NOMU har ikke mer penger i kassa ved utgangen av 1981 enn ved regnskapsavslutningen tidligere år. Samtidig er arbeidet med NOMU fortsatt ulønnet tillitsmannsarbeid — men musikkskolene har fått den første statsbevilgning!"

Det kan være fristende å tilføye: Om ikke musikkskolene og deres representanter hadde vært villige til å satse medlemskontingent, arbeidstid og arbeidskraft — og virkelig samarbeidet på mange måter — er det lite trolig at de statlige midler hadde kommet i det hele tatt.

Man kan forstå de som irriterer seg over at andre — som ikke vil være med på satsingen og delta i samarbeidet, skal høste fruktene uten å yte noe som helst selv.

STATSSTØTTE OGSÅ TIL NOMU

Også NOMU ble tilgodesett med midler fra staten. Tilskuddet var — selv om det ikke dreide seg om mer enn en brøkdel av NOMU's driftsutgifter — en verdifull støtte.

Hagen-utvalget avsluttet sitt arbeid i juni 1981. Utvalgets utredning gikk ut på en vurdering av spørsmål knyttet til kommunal musikkopplæring. Den ble sendt ut til høring, og også NOMU benyttet anledningen til å kommentere den.

Medlemstallet i NOMU fortsatte å øke. I perioden 1980-82 ble det registrert 33 nye medlemmer, mens 6 falt

fra. En musikkskole ble strøket på grunn av manglende kontingentbetaling, og to private musikkskoler ble nedlagt. De tre øvrige medlemmer var musikkskolenemnder som hadde assosiert medlemskap uten at skole var opprettet.

Det samlede medlemstall var ved representantskapsmøtet i 1982 kommet opp i 151.

LØNNET STILLING FOR FØRSTE GANG

Representantskapsmøtet på Åsane folkehøgskole vedtok å opprette stilling som daglig leder, i første omgang en tredjedels stilling, men arbeidsutvalget fikk fullmakt til å vurdere og gjennomføre en best mulig sekretariatsoppbygging ut fra tilgjengelige ressurser. Det ble under debatten om saken særlig framhevet og understreket at NOMU måtte drives profesjonelt — uten at det ble uttalt noen definisjon av begrepet "profesjonelt" — bortsett fra at arbeid for NOMU måtte betales — ikke være gratis. Først når det var betalt, var det å regne som profesjonelt. Helt klart ble dette ikke sagt, men slik kunne uttalelser under debatten oppfattes.

Denne saken ble på sett og vis knyttet til formannsvalget, idet den fore-

slåtte nye formann, Harry Rishaug, hadde sagt seg villig til å overta formannsvervet på betingelse av at avtrappende formann Jørg Johnsen påtok seg oppgaven som daglig leder. Slik ble det da også, men først etter utsettelse av valgene og mellomliggende tenkepause og drøfting i korridorene.

Senere ble stillingen som daglig leder utvidet til halv post, og praktisk ble det ordnet slik at Jørg Johnsen fikk permisjon tilsvarende halv post i rektorstillingen fram til og med 1986. Deretter har den halve stilling vært delt mellom daglig leder, formann og kontorhjelp.

I perioden 1982-84 fungerte følgende arbeidsutvalg:

Harry Rishaug, Trondheim, formann.
Hans Olav Narjord, Arendal, kasserer.
Jan Claussen, Sørfold, styremedlem.
Odd Eikemo, Stange.

Varamedlemmer:

Evy Ernsteen, Tromsø.
Anette Glück Evensen, Hol.
Roald Sangolt, Stord.

Daglig leder fungerte som sekretær.

Landslaget Musikk i skolen hadde tydeligvis problemer med å få utpekt sitt medlem og varamedlem. I løpet av to års perioden var det tre oppnevninger:

1. Caspar W. Hennig, medlem.
Steinar Stolpe, varamedlem.

2. Caspar W. Hennig, medlem. Elef Nesheim, varamedlem.

I Oddvar Nordli's tid som statsminister hadde regjeringen sine årlige budsjettkonferanser på Staur gård i Stange. Elever fra musikkskolen i Stange stilte opp, og bildet viser to av dem som fikk takk og gave av statsministeren. (Foto: Hamar Arbeiderblad).

3. Elef Nesheim, medlem. Caspar W. Hennig, varamedlem.

På det tidspunkt da representantskapsmøtet ble holdt, hadde Grunnskolerådets musikkonsulent Svein Osnes bare et drøyt år igjen av sitt engasjement. Representantskapsmøtet fant det riktig å sende en henvendelse til Grunnskolerådet om saken. Henvendelsen var formet som en henstilling om å forlenge engasjementet utover den tidligere fastsatte tid. Resultatet var negativt, og fra sommeren 1983 opphørte engasjementet som konsulent i musikk i Grunnskolerådet.

NYORDNINGER

Arbeidsutvalget under ny formann ønsket å finne fram til nye arbeidsmåter. Blant annet ble en del av møtene plassert i distriktene i tilknytning til møter med representanter for musikkskolene i vedkommende regioner. Ordningen var for så vidt ikke helt ny, idet liknende tiltak var forsøkt tidligere. Slike møter ble nå holdt i Levanger, Bergen og Bodø i løpet av to års perioden.

Nye former for informasjon ble planlagt, deriblant utgivelse av et internt opplysningsorgan kalt "NOMU-NYTT". I hvert fylke ble oppnevnt en fylkeskontakt — i en noe fastere ordning enn den mer improviserte som var brukt tidligere. Videre ble det vedtatt å gjennomføre årlige formannsmøter.

En organisasjonsplan var ønskelig etter omorganiseringen med daglig leder. Arbeidsutvalget vedtok å peke ut arbeidsgrupper med bestemte oppdrag: Videreføring av statsstøttesaken, revisjon av NOMU's retningslinjer og forberedelse av "Musikkskolens håndbok". Arbeidsgruppene besto av:

Statsstøttesaken: Harry Rishaug, Hans Kolstad, Kåre Opdal og Rolf Diesen.

Revisjon av NOMU's retningslinjer: Caspar W. Hennig, Åsvald Solheim, Roald Sangolt og Jørg Johnsen.

Forberedelse av "Musikkskolens håndbok": Evy Ernsteen og Annette Glück Even- sen.

NOMU I TALL

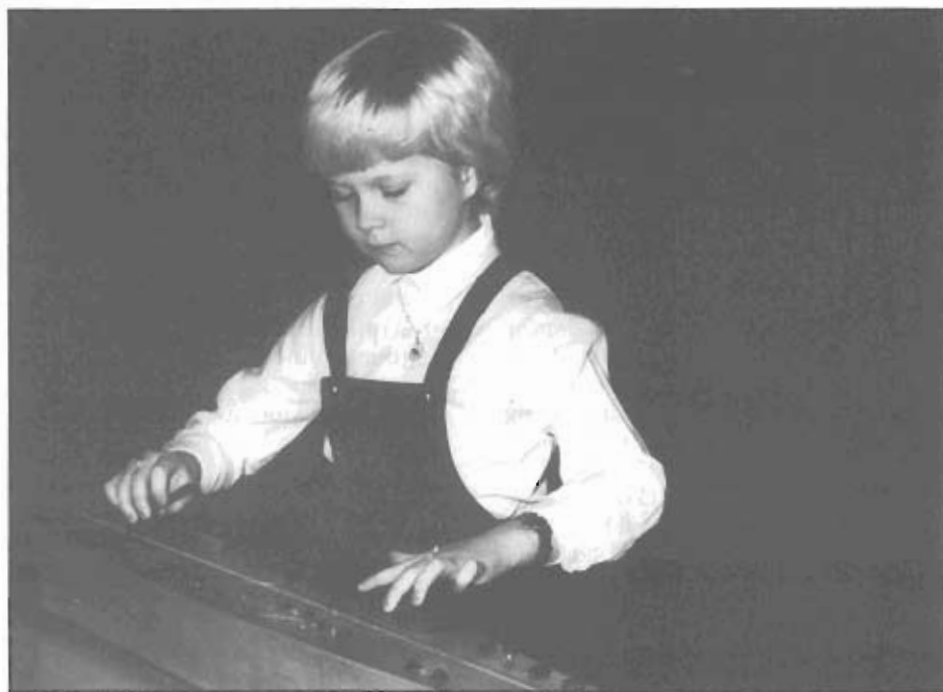
Fra tid til annen har NOMU innhentet opplysninger fra musikkskolene om elevtall, elevforhold, økonomi og annet. Opplysningene har gjerne vært samlet og redigert til fylkesvise og landsomfattende statistikker til bruk i samarbeidsorganer og overfor sentrale myndigheter. Uten andre hjelpemidler enn papir, blyant og skrivemaskin har disse tiltakene vært uhyre tidkrevende. Samtidig har de vært ansett for å være så viktige at den tid som har vært brukt, har vært vel anvendt.

Det har ikke alltid vært lett å få musikkskolenes ledere til å forstå

betydningen av å kunne legge fram tall. Noe av det mest slitsomme for den som skal samle og ordne opplysningene, har vært jobbingen med å få dem inn. Det har aldri vært mulig å få komplette oppstillinger, men tilnærmede tall er likevel bedre enn ingen tall.

I tillegg til de talloppstillinger som er

utarbeidet til bruk som vedlegg til representantskapsmøtenes dokumenter, har det vært laget oppstillinger til mer internt bruk. I perioden 1982-84 forelå to utgaver av opplysninger hentet fra musikkskolenes søknader om statsstøtte. Hensikten med disse — betegnet som "NOMU i tall" — var å få i gang drøftinger på regionalt plan.

Hilde Ruud heter denne jenta som spiller på et uvanlig instrument: Langeleik. Musikkskolen hvor hun er elev, ligger naturligvis i Valdres og heter Nord-Aurdal kommunale musikkskole.

NY ORGANISASJONSSTRUKTUR

Som nevnt var det oppnevnt en arbeidsgruppe med gjennomgåelse av NOMU's retningslinjer som oppgave. Retningslinjene var vedtatt i 1974, og selv om det var foretatt justeringer underveis, var det ønskelig å få i stand en grundig bearbeidelse. NOMU var etter en årelang oppbyggings- og utviklingsperiode slett ikke identisk med NOMU fra 1974. Medlemstallet var økt fra et sted på 30-tallet til nærmere 200. Ikke minst hadde utviklingen i de forskjellige fylker ført til at regionale ledd av NOMU kunne tenkes etablert over hele landet.

Ideen om at representantskapsmøtet skulle være det egentlige råd, var lettere gjennomførbar med 30 enn med 200 medlemmer. Den endring av representasjonsretten i representantskapsmøtene som var foreslått fra Rogaland i 1980, ble stadig mer aktuell, dvs. at fylkesledd av NOMU skulle overta denne retten istedenfor hver musikkskole.

Arbeidsgruppen kom fram til et forslag som ble forelagt representantskapsmøtet på Agder folkehøgskole i 1984.

I forslaget var avtegnet en klar organisasjonsstruktur: NORSK MUSIKK-

SKOLERÅD (NOMU) som landsomfattende organ og de tilsluttede musikkskoler innen hvert fylke som **avdelinger av NOMU**. Musikkskolene har representasjonsrett i fylkesavdelingen, og denne har den videre representasjonsrett til NOMU sentralt gjennom representantskapsmøtet som hvert annet år utpeker NOMU's ledelse.

Det utarbeidede forslag til retningslinjer ble vedtatt, men med enkelte endringer i forhold til forslaget. Som vanlig når vedtektsendringer drøftes, ble det brukt meget tid på detaljformuleringer, mens prinsipper og hovedlinjer uten videre ble akseptert.

NOMU skulle etter representantskapsmøtet 1984 bestå av følgende organisasjonsledd:

Representantskapsmøte.
Styre.
Fylkesavdelinger.

Det tidligere arbeidsutvalg ble altså skiftet ut med et styre — noe som i virkeligheten betydde at NOMU hadde fått en vanlig organisasjonsform med et styringsorgan istedenfor et arbeidsutvalg. Forskjellen er kanskje ikke så

lett å oppfatte. Men den finnes – selv om enkelte ikke har så lett for å føre sine tanker ut over grensene for den tradisjonelle organisasjonsform.

ET BETENKELIG VEDTAK

En merkelig endring av det forslag som var fremmet av arbeidsgruppen ble imidlertid foretatt – på en lite profesjonell måte: Fylkesavdelingene skulle ikke – som foreslått og støttet av et enstemmig arbeidsutvalg – betegnes som avdeling av NOMU. Derimot ble et benkeforslag – framsatt fra arbeidsutvalget (!) vedtatt: Fylkesavdelingene skal hete "MUSIKKSKOLERÅD" – ikke fylkesavdelinger, som f.eks. TROMS MUSIKKSKOLERÅD.

Ideen hadde nok vært framme tidligere, men var møtt med betenkeligheter. Kunne ikke dette føre til at vi fikk 20 musikkskoleråd i landet istedenfor ett? Var ikke faren til stede for at det kunne oppstå en rotete situasjon med sammenblandinger av sentrale og regionale organer? Var ikke risikoen til stede for at vi kunne få 20 forkortelser som HEMU, HOMU, ROMU osv. – selv om det fra styrehold klart har vært sagt at slike forkortelser ikke skal brukes?

Fire år etter vedtaket er det klart at denne frykt har vist seg å være begrunnet. Det tales stadig om "fylkesmusikk-skolerådet" – selv om dette ifølge NOMU's retningslinjer ikke eksisterer. Det brukes stadig forkortelser i enkelte fylkesavdelinger. Det synes som vi er på god veg til å få 20 råd istedenfor ett representativt, og dette styrker så visst ikke NOMU's posisjon og slagkraft. Navnevedtaket for fylkesavdelingene kan vise seg å bli skjebnesvangert dersom ikke disse forhold blir tatt alvorlig.

Svein Dag Hauge sammen med lovende gitarister i Nord-Aurdal.

Etter de nye retningslinjer falt ordningen med at Landslaget Musikk i skolen skulle oppnevne styremedlem i NOMU, bort. Representantskapsmøtet har derfor fra 1984 valgt samtlige styremedlemmer.

TONO-AVGIFT, MEDLEMSKAP OG FYLKESGRENSER

Fra representantskapsmøtet i 1984 kan ellers nevnes at det ble vedtatt å inngå avtale med TONO vedrørende musikkskolenes vederlag til TONO for konsertvirksomhet. Avtalen var en prøveordning som måtte opp på neste representantskapsmøte dersom man ønsket en permanent ordning. Et slikt vedtak ble gjort på representantskapsmøtet i 1986.

Etter de nye retningslinjer gjennomføres representantskapsmøtet fra 1986 i oktober måned istedenfor som tidligere om våren.

En konsekvens av vedtaket om nye

retningslinjer er for øvrig at NOMU fra 1984 bare kan ta opp kommunale musikkskoler som medlemmer. Kommuner hvor det arbeides med forberedelse til start av musikkskole, har adgang til å etablere assosiert medlemskap. I og med at de regionale organer var blitt fylkesavdelinger av NOMU, må en tilsvarende begrensning av medlemskapene gjelde også for dem.

Det ble drøftet hvor vidt fylkesgrensene skulle være absolutte grenser for fylkesavdelingene. Særlig i enkelte langstrakte fylker kunne det være aktuelt å etablere flere fylkesavdelinger, ble det sagt. Representantskapsmøtet gjorde ikke noe eget vedtak om dette, men meningen var ganske klar: Fylkesgrensene må gjelde. Om fylkesavdelingene vil følge en smidig praksis ved for eksempel arrangementer for representanter fra musikkskolene i deler av et fylke, må det være anledning til en slik praksis.

"MUSIKKSKOLENS HÅNDBOK"

Håndboken ble forberedt av den oppnevnte arbeidsgruppe supplert med styrets medlem Odd Eikemo. Den videre utvikling førte til at Norske Kommuners Sentralforbund påtok seg finansiering og utgivelse av håndboken, mens arbeidsgruppen fikk funksjon som redaksjonsgruppe og gjorde jobben både på vegne av NOMU og Sentralforbundet.

Håndboken ble utgitt i 1985, og inneholder stort sett opplysninger om alle vanlige problemer som en musikksko-

leleder støter på i sitt arbeid.

Etter at Sentralforbundet overtok ansvaret, foregikk arbeidet under ledelse av en styringsgruppe bestående av kontorsjef Kåre Kjølle, kontorsjef Oddmund Hovde og konsulent Ole Herman Ramberg, alle fra Sentralforbundet.

Behovet for presentasjon og nærmere gjennomgåelse av boka meldte seg etter utgivelsen. NOMU fikk henvendelser om dette fra flere kommuner og fylkesavdelinger, og medlemmer av redaksjonsgruppen stilte seg på NOMU's vegne til disposisjon når fylkesavdelingene ønsket en spesiell gjennomgåelse av boka.

Også på representantskapsmøtet i 1984 ble det formannsskifte. Harry Ris-haug hadde overtatt stillingen som rektor ved Trøndelag Musikkonservatorium og hadde forlatt musikkskolesektoren. Hans etterfølger ble Odd Eikemo, Stange. Med seg i styret fikk han følgende medlemmer:

Kåre Opdal, Trondheim.
Evy Erntsen, Tromsø.
Kåre Hanken, Ålesund.
Øyvind Pedersen, Lillehammer.

Varamedlemmer:
Trygve Bjerkreim, Sola.
Annette Glück Evensen, Hol.
Roald Sangolt, Stord.
Morten Svagård, Halden.

RETNINGSLINJER FOR MUSIKKSKOLER – OLSNES-UTVALGET

En ny periode med stor aktivitet foresto. Vedtaket om å flytte representantskapsmøtet fra vår til høst, resulterte i en forlenget funksjonsperiode for styret. I perioden ble det lagt betydelig vekt på kontakter med departement og sentralforbund, og på informasjon til Stortinget.

NOMU hadde i mange år arbeidet for å få utformet retningslinjer for kommunal musikkskolevirksomhet. En rekke henvendelser og henstillinger til Kirke- og undervisningsdepartementet og Norske Kommuners Sentralforbund førte til opprettelse av en arbeidsgruppe med representanter for Sentralforbundet, KUD, Grunnskolerådet og NOMU. Arbeidsgruppens formann var kontorsjef Sigmund Olsnes, oppnevnt av Sentralforbundet. Medlemmer: Kontorsjef Kåre Kjølle, Sentralforbundet, underdirektør Tor Holtan-Hartwig, KUD, skolesjef Olav Lindal, Grunnskolerådet, og fra NOMU rektorene Kåre Opdal og Harry Ris-haug.

Arbeidsgruppen – betegnet som Olsnes-utvalget – utformet selv sitt mandat. Den skulle

- utforme retningslinjer og organisasjonsmodeller for musikkskolevirksomhet,

- vurdere musikkskolenes økonomiske situasjon og utgiftsfordelingen mellom kommune, fylkeskommune, stat og elev,

- vurdere inntak til – og undervisnings kvaliteten ved – kommunale musikkskoler.

Resultatet ble sendt ut av Norske Kommuners Sentralforbund som Kommunalrapport nr. 2/85, og ble mottatt med stor interesse.

Sentralforbundets styre anbefalte i sitt forord til rapporten at retningslinjene ble veiledende for kommunene. Videre trakk styret fram den positive funksjonen den kommunale musikkskolen vil ha som et musikkpedagogisk senter med servicefunksjoner overfor skoleverket og det lokale musikkliv.

stor betydning for skoleverket og musikklivet i sin helhet.

Tre år etter at rapporten ble utgitt, vet vi at Sentralforbundet og KUD fulgte opp forslaget og engasjerte en konsulent for en tre års periode løpende fra høsten 1986 til høsten 1989. Ikke minst gledelig og positivt var det at den som ble engasjert, ble hentet fra NOMU's rekker. Ingen ringere enn NOMU's fungerende formann, Odd Eikemo, ble betrodd oppgaven. At konsulentstillingen har fungert særdeles positivt, kan det ikke herske tvil om.

De to organer som ble enige om et samarbeid og opprettet konsulentstillingen, kan være trygt forvisset om at de på denne måten sørget for å dekke et betydelig behov – og de bør sørge for å prolongere ordningen når engasjementet går ut i 1989.

Det sentrale spørsmål om forankring av musikkskolene i lovverket, gikk ikke arbeidsgruppen nærmere inn på enn å uttale følgende:

"Arbeidsgruppen er under sitt arbeid blitt kjent med at Stortingets kirke- og undervisningskomite i forbindelse med budsjettinnstilling S. nr. 12 (1984-85) enstemmig har bedt departementet vurdere hensiktsmessigheten av en lovforankring for kommunale musikkskoler i skoleverket."

MUSIKKONSULENT-TJENESTE

Arbeidsgruppen forutsatte en rask opptrapping av statsstøtten, slik at utbyggingen av musikkskoler i Norge kunne fullføres i løpet av 1980-årene.

Det ble i rapporten pekt på at behovet for informasjon og veiledning er meget stort, og det ble vist til at man i Sverige opprettet en musikkonsulent-

tjeneste 14 år tidligere for å dekke tilsvarende informasjonsbehov. Arbeidsgruppen fant det rimelig at Norske Kommuners Sentralforbund ut fra sitt formål å bistå kommunene i deres virksomhet, opprettet en musikkonsulentstilling, og at Staten støttet denne stillingen økonomisk fordi den ville få

Noen klar støtte på dette punkt kunne arbeidsgruppen ikke komme fram til, og NOMU har derfor selv måttet arbeide med saken i ettertid.

Olsnes-utvalget trakk for øvrig opp viktige retningslinjer når det gjelder f.eks. leksjonenes lengde, skoleårets

Kurs-orkesteret ved samme kurset på Stange i 1988 medvirket ved åpningskonserten for Festspillene i Elverum. (Foto: Hamar Arbeiderblad.)

lengde og ikke minst elevenes skolepenger. Man finner følgende interessante formulering:

"For kommuner som finner å måtte ta egenbetaling av elevene bør ikke avgiften overstige kr. 500.- pr. elevplass pr. år."

Altså: For kommuner som finner å måtte ta egenbetaling!!!

Kommunalrapport nr. 2/85 må oppfattes å være et av de viktigste doku

menter som er lagt fram i forbindelse med musikkskolesaken. Prosjektet var ganske kostbart for NOMU, idet hvert av de organer som var representert i Olsnes-utvalget, selv måtte dekke alle utgifter vedrørende representantenes reiser og opphold. NOMU hadde to representanter — og kostnadene ble forholdsvis store — men vi maktet det og har ingen grunn til å angre på satsingen.

DISTRIKTMUSIKKSKOLER

Ikke før var den ene arbeidsgruppen ferdig med sin oppgave, så meldte behovet seg for vurdering av en ny sak: Tiltak for barn og unge med spesielle forutsetninger for musikk. Med andre ord: Hvordan skal vi imøtekomme det undervisningsbehov som oppstår når dyktige elever når et avansert stadium? Musikkskolene har også her et ansvar — men i mange tilfeller ingen kapasitet for denne oppgaven.

Ideen gikk i utgangspunktet ut på et regionalt samarbeid i form av det som ble kalt "distriktsmusikkskoler". Man tenkte seg en ordning som gikk ut på at hver elev kunne fortsette sitt elevforhold ved den hjemlige musikkskole, mens selve undervisningen ble lagt til sentrale skoler med hensiktsmessig beliggenhet i høvelig store regioner.

NOMU's styre fant det riktig å utrede denne saken nærmere, og vedtok å overlate oppgaven til et utvalg med medlemmer fra NOMU og utdanningsinstitusjonene.

Utvalget kom til å bestå av følgende: Rektor Kåre Hanken, NOMU. Rektor Kåre Opdal, NOMU. Rektor Harry Rishaug, Distriktskonservatoriene. Studiesjef Einar Solbu, Norges Musikkhøgskole.

Utvalget fant det nødvendig å drøfte en rekke grunnleggende forutsetninger som f.eks.: Hva legges i begrepet "Spesielle forutsetninger for musikk?" (Talenter). Hvor mange barn og unge har slike forutsetninger, hvilke behov har denne elevgruppen?

Videre fant man det nødvendig å få en oversikt over de undervisningsmuligheter denne elevgruppen har i den kommunale musikkskolen, den videregående skole og konservatorium/høgskole.

Opplysninger ble innhentet fra enkeltpersoner, organisasjoner og utdanningsinstitusjoner.

Utvalgets innstilling ble lagt fram til drøfting på NOMU's representantskapsmøte på Lysebu i 1986 og senere sendt ut til høring.

I to av kapitlene, "Forslag til organisatoriske tiltak" og "Konsekvenser av utvalgets forslag" var utvalget delt, og det forelå derfor to innstillinger.

Etter at høringsrunden var over, ble resultatene lagt fram for styret og oversendt fylkesavdelingene med henstilling fra styret om å ta saken opp i hver region for å finne fram til løsninger.

På en måte virker det som om et prosjekt som det ble satset betydelige midler og et omfattende arbeid på, kom til nærmest å "koke bort". Det er ikke usannsynlig at årsaken var den todelte innstilling.

NOMU sørget i dette tilfellet selv for trykking og distribusjon, noe som i seg selv var et omfattende, men pengesparende arbeid.

Tidlig i 1985 utarbeidet formannen, Odd Eikemo, en liten brosjyre med tittelen "Hvordan starte kommunal musikkskole". Brosjyren ble distribuert til samtlige musikkskoler og fylkesavdelinger og etter hvert også til kommuner og musikkskolenemnder som ønsket assistanse i forberedende arbeider. Formannen hadde kurs om samme emne i tre fylker og besøkte ellers fylkesavdelinger eller musikkskoler i 11 fylker. Besøkene var til stor nytte. Fylkesavdelingene fikk anledning til å informere direkte om sin situasjon og sitt syn på forskjellige spørsmål, og formannen på sin side fikk diskutere de saker styret var opptatt av med fylkesavdelingene.

Sommeren 1985 hadde Nordisk Musikkpedagogisk Union sin nordiske kongress i Stavanger, og et av seminarene under kongressen gjaldt kommunal musikkopplæring. Følgende emner ble behandlet under seminaret: Hvorfor slutter barn i musikkskolen? Presentasjon av modeller for samordnet kommunal musikkopplæring. Distriktsmusikkskoler/regionskoler. Regelverket for musikkskoledrift i Norge.

Innvandrerbarn i musikkskolen. Videre utvikling av musikkskoler i de nordiske land.

Oppslutningen om seminaret var meget god, noe som tydet på at temaene interesserte kursdeltakerne.

Landslaget Musikk i skolen samarbeidet i 1985-86 med NOMU om fagplankonferanser i 7 fylker — med stor tilslutning.

FORDELING AV ARBEIDSOPPGAVER

Allerede i foregående periode var det gjennomført en grad av oppgavefordeling innen styret. Det nyvalgte styret i 1984 fulgte denne linjen videre med å utpeke en hovedansvarlig for hvert av følgende arbeidsområder:

1. Statsapparatet og Norske Kommuners Sentralforbund.
2. Norges Sang- og Musikkråd.
3. Landslaget Musikk i skolen.
4. Fagforeninger.
5. Konservatorienes rektorkollegium.

For hvert punkt ble det utpekt en hovedansvarlig og flere medhjelpere, og disse hadde i oppdrag å ivareta oppgaver etter hvert som disse meldte seg innen hvert punkt. Dermed ble det automatisk slik at den utpekte hovedansvarlige for punkt 1, Odd Eikemo, sammen med Kåre Opdal sto for kontakter med sentrale styringsorganer. Øivind Pedersen hadde, sammen med Kåre Hanken og Annette Glück Evensen, ansvaret for kontakter med Norg. Sang- og Musikkråd, Evy Ernsteen besøket, sammen med Annette Glück Evensen og Øivind Pedersen, samarbeidet med Landslaget Musikk i skolen, Trygve Bjerkreim, assistert av Morten Svagård og Jørg Johnsen tok seg av saker vedrørende fagforeninger, og Kåre Hanken — sammen med Evy Ernsteen, Roald Sangolt, Kåre Opdal og Morten Svagård, deltok i arrangementer i regi av Konservatorienes rektorkollegium og Nasjonalt Fagråd.

Styret bestemte seg for øvrig for nok en administrativ omlegging. Siden NOMU ble etablert, hadde en valgt kasserer tatt seg av regnskaps- og kassererfunksjonen. Etter at den valgte kasserer for perioden inntil 1984, Hans Olav Narjord, ikke hadde stilt til valg på representantskapsmøtet i 1984, ble det bestemt at daglig leder skulle overta regnskaper og kasse fra og med 1985. Kasserervervet som styremedlemsfunksjon opphørte dermed.

PROBLEMATISKE STATISTIKKER

Ved hvert representantskapsmøte inntil 1986 var det, som bilag til saksdokumentene, presentert statistiske oversikter over musikkskolevirksomheten i Norge. Arbeidet med dette var uendelig tidkrevende, og det var med stor glede det statistiske arbeid fra 1984/85 kunne overlates Statistisk Sentralbyrå.

Så viste det seg å være en "hake" ved denne ordningen: De som skulle sende oppgaver til Statistisk Sentralbyrå, sluntret unna i den grad at statistikkene måtte droppes. Ikke bare manglet opplysninger fra mange kommuner, men meget av det innkomne materiale var fullstendig ubrukelig.

Overfor Statistisk Sentralbyrå er det skolesjefen som er ansvarlig meldingsorgan. Skoleadministrasjonen i hver kommune — uansett om den har musikkskole eller ikke — får om høsten tilsendt skjemaer for statistiske opplysninger både for skoleverket og for musikkkolene. Skolesjefen får hvert år — i følgeskriv — beskjed om å sende skjemaene i utfylt stand til Statistisk Sentralbyrå og til NOMU, ett eksemplar til hver. NOMU kan dermed følge med i innberetningene — og daglig leder forstår godt den naturlige frustrasjon som har bygget seg opp i Sentralbyrået.

Inntrykket er at omtrent halvparten av skolesjefene sender oppgaver i noenlunde riktig tid. Hvorvidt de er korrekt utfylt, er en sak for seg. For å få fullstendige resultater, må Sentralbyrået mase og mase, skriftlig og pr. telefon, i måneder. Den siste oppgaven vedrørende opplysninger pr. 1.10.1987, kom inn til Statistisk Sentralbyrå i mai 1988 — mer enn et halvt år etter oppgitt st — og da etter gjentatt mas. Resultatet er imidlertid en fullstendig musikkskolestatistikk utgitt somme-

ren 1988. Den skal vi være glade for — den kan være særdeles nyttig for noen hver.

Nå er vi imidlertid — på det tidspunkt da dette skrives — i den situasjon at også Statistisk Sentralbyrå har

Odd Eikemo, tidligere formann i NOMU, nå musikkskolekonsulent i Kommunens Sentralforbund og Kirke- og Undervisningsdepartementet.

fått innsparingsspøkelset inn over seg, og musikkskolestatistikken blir offer for spareiltakene. Årsak: Den blir for kostbar på grunn av alle påminnelser, purringer og korrigeringer, alt unødiggmas. Porto til mengder av ekstrasbrev, ekstra telefoner — og framfor alt — unødvendig ekstra arbeidstid — er så langt fra gratis. NOMU må virkelig ta dette alvorlig og finne ut hvordan man skal gå fram for å løse denne saken.

Statistikker har man stadig bruk for, ikke minst i arbeid overfor sentrale styringsorganer. Vi har bruk for dem, uansett om noen misliker sin del av arbeidet med å fremskaffe opplysninger. Og ikke minst er det direkte flaut at Statistisk Sentralbyrå opplever denne situasjonen når det gjelder de kommunale musikkkolene.

Kontakten mellom Sentralbyråets folk og NOMU har alltid vært god, ikke minst takket være den viktigste kontaktpersonen, Odd Eikemo, både i hans formannstid og i etterfølgende periode som konsulent i Norske Kommuners Sentralforbund.

JUBILEUMSPERIODEN

Etter hvert har vi nådd fram til den siste styreperioden som omfattes av denne beretningen, og har allerede vært inne på en rekke oppgaver som er videreført i årene 1986-88 av det styret

Formannen i Stortingets kirke- og undervisningskomite, Håkon Blankenborg, var foredragsholder under NOMUs representantskapsmøte på Lysebu i 1986.

som ble valgt på representantskapsmøtet på Lysebu i Oslo i oktober 1986.

Odd Eikemo kunne — etter å ha overtatt funksjonen i Sentralforbundet — ikke fortsette som formann i NOMU, og måtte trekke seg tilbake etter representantskapsmøtet. Ifølge NOMUs retningslinjer skulle han egentlig ha fortsatt ut kalenderåret 1986.

Det falt seg slik at styrets nestformann, Kåre Opdal, ble valgt til ny formann for perioden 1986-88, og han overtok formannsvervet fra representantskapsmøtets slutt.

De øvrige styremedlemmer ble:

Kåre Hanken, Ålesund, nestformann inntil juni 1987. Deretter permittert fra styret.
Øivind Pedersen, Lillehammer, nestformann fra juli 1987.
Inger Anne Westby, Vadsø.
Roald Sangolt, Stord.

Varamedlemmer:

Ruth Gunby, Nittedal. Fra juli 1987 rykket opp til styremedlem.
Trygve Bjerkreim, Sola.
Julius Harildstad, Sarpsborg.
Tone G. Martinsen, Sortland.

Representantskapsmøtet på Lysebu drøftet en rekke saker som det til dels var betydelig meningsforskjell om. Den første som sto på sakslisten var:

NOMU OG ANDRE ORGANISASJONER

NOMU har hatt medlemskaps- og annen tilknytning til en rekke organisasjoner, til dels noe på kryss og tvers innen musikklivet. Styret ønsket en drøfting omkring disse medlemskapsforholdene og om mulig en viss rasjonalisering av dem — særlig de innenlandske.

NOMU hadde medlemskap i Landslaget Musikk i skolen og Norges Sang- og Musikkråd. I tillegg kom den uformelle samling "9. januarkomiteen" som omfattet det meste av musikksektoren. Både NOMU og Landslaget Musikk i skolen hadde medlemskap i Norges Sang- og Musikkråd, og alle tre deltok i "9. januarkomiteen". I tillegg var en betydelig del av de tilsatte i musikkkolene medlemmer av fagorganisasjoner som var medlemmer eller deltok i samarbeidet innen en, to eller tre av organisasjonene.

Med andre ord et ganske flokete forhold. NOMUs styre mente tiden var inne til å ta et initiativ med sikte på å komme fram til klarere og enklere organisasjonsforhold.

Debatten under representantskapsmøtet avslørte en i viss grad manglende forståelse for styrets ideer, og resultatet ble nærmest status quo. NOMU skulle fortsatt være medlem av Landslaget Musikk i skolen (med obligatorisk medlemskap for hver tilsluttet musikkskole), og ha et assosiert medlemskap i Norges Sang- og Musikkråd. Dog skulle spørsmålet om medlemskontingenten til Landslaget Musikk i skolen tas opp. NOMU hadde inntil da (og også deretter) betalt

samme medlemskontingent for hver musikk-skole som enkeltmedlemmer betalte, og det blir et betydelig beløp når en kasse skal betale ut for over 200 medlemmer.

Styret hadde foreslått et nytt og uformelt samarbeidsforum som kunne ivareta den improviserte 9. januar-komiteens funksjoner. Ideen gikk ut på et paraplyliknende samarbeid, der en rekke sektorer utpekte sine representanter. Styret antok at sektorene måtte bli omtrent slik:

Skoleverket (repr. ved Landslaget Musikk i skolen)

Musikk-skolene (representert ved NOMU)

Fagforeningene

Utdanningsinstitusjonene (nasjonalt fagråd)

Amatørmusikklivet (Norges Sang- og Musikkråd)

Offentlige organer (departementer, sentralforbund o.l.)

Resultatet ble vedtak om å invitere aktuelle organisasjoner i norsk musikk-til et drøftingsmøte, der ideen om et nytt samarbeidsforum skulle presenteres. Invitasjonene skulle gå til følgende:

Landslaget Musikk i skolen (skoleverket)

Norges Sang- og Musikkråd (det frivillige musikk-til)

Nasjonalt Fagråd (utdanningsinstitusjonene),

Fagforeningene (Norsk Musikkpedagogisk Forening, Norske Musikk-læreres Landsforbund, Norsk Musikerforbund og Norges Organistforbund).

Samarbeidsmodellen forutsettes å bygge videre på "9. januar-komiteen" og gir hver enkelt hovedsammenslutning mulighet til å bevare sin integritet. Det forutsettes ikke noen ny organisasjon, men at hver sektor ordner med sin representasjon, korrespondanse osv.

Innbydelsen til de aktuelle organisasjoner ble sendt ut høsten 1987 og det første drøftingsmøtet ble holdt i Stjørdal i oktober 1987. Forslaget fikk tilslutning og samarbeidsforumet var en realitet under navnet "Torget" (bringe til torgs). Senere har "Torget" vært i funksjon ved et par anledninger, og et positivt samarbeidsforhold er etablert.

NOMU har også medlemskap i internasjonale organer, og disse ble vedtatt opprettholdt. Dette samarbeid omtales for seg.

MØNSTERRETNINGSLINJER FOR FYLKESAVDELINGENE

Etter retningslinje-vedtaket på representantskapsmøtet 1984, da NOMU's regionale organer ble omdannet til fylkesavdelinger, har det vist seg å være behov for veiledende mønsterretningslinjer for fylkesavdelingene. Forslag om dette var lagt fram av sty-

ret, og de ble vedtatt med en del endringer hva angår detaljpunkter.

Også i NOMU's retningslinjer ble det vedtatt enkelte mindre vesentlige endringer.

NYTT KONTINGENTPRINSIPP

NOMU's medlemmer har gjennom en årrekke betalt sin medlemskontingent etter vedtatte satser innen fire kontingentgrupper. Grunnlaget for plassering av den enkelte musikk-skole i en av disse kontingentgrupper, var skolens undervisningstimetall pr. år. For at noen av de skjevheter som måtte oppstå i dette systemet kunne bli utjevnet, ble det vedtatt å gå over til et nytt system, der medlemmene plasseres inn i 20 kontingentgrupper med vesentlig mindre avstander mellom gruppene enn etter den tidligere ordning.

Av innbetalt kontingent refunderes et beløp til fylkesavdelingene tilsvarende halvparten av kontingentbeløpet i laveste kontingentklasse.

Styrets forslag til nytt kontingent-prinsipp ble vedtatt.

— — —

Den avtale som ble inngått med TONO på forrige representantskapsmøte, var forutsatt å være en prøveordning. Forslag om å godkjenne en permanent avtale, ble vedtatt av representantskapsmøtet 1986.

I og med denne avtalen betaler NOMU et årlig beløp til TONO, og dette beløp dekker vederlag for alle elevkonserter for samtlige medlemsskoler i NOMU. Det eneste musikk-skolen skal

foreta seg, er å sende inn et eksemplar av konsertprogrammene til NOMU som samler dem sammen og vidresender til TONO en gang om året.

REKORDOPPSLUTNING

Representantskapsmøtet på Lysebu ble samordnet med et seminar om EDB i musikk-skoler. De to arrangementer til sammen samlet det største deltaker-tall til noe arrangement for musikk-skolesektoren i Norge — inntil da. 105 del-takere var mer enn noen gang tidligere. Rekorden ble imidlertid ikke gammel, idet en konferanse i Norske Kommu-ners Sentralforbunds regi i Stjørdal samlet ca. 140 deltakere i oktober 1987. Noe av forklaringen på den større oppslutning er nok at Sentralforbundets innbydelse gikk ut til alle kommuner, mens NOMU bare innbyr "sine egne".

Men hovedemnet i Stjørdal trakk mange: Drøftinger av fagplanarbeidet med framlegging av høringsresultater vedrørende den første — og generelle — del av fagplanen. I tillegg til dette ble presentert EDB-systemer for musi- skoler og enkelte foredrag av generell og noe mer nøytral karakter.

NOMU benyttet anledningen da musikk-skolesektoren var så godt representert, til et formannsmøte, og brukte midler som var avsatt til formannsmøte til dekning av reiseutgifter for fylkesavdelingenes formenn. Bare to fylker var ikke representert. Det ble et konstruktivt møte med seriøs debatt av aktuelle problemer. Blant annet ble spørsmålet om ny administrasjonsordning for NOMU, grundig drøftet.

NOMU'S VEG VIDERE

halve stillingsressurs har gjort mulig?

Et annet spørsmål var: Vil det være mulig å finne villige kandidater ledende posisjoner dersom den nåværende situasjon opprettholdes? Det er for eksempel en kjennsgjerning at denne situasjon forutsetter atskillig forbruk av tid som ikke dekkes av administrasjonsressursen, og som betyr ekstra belastning på vedkom-mende personer og den skole de er til-satt i.

Hvilken framtid musikk-skolenes representanter velger, er det ikke mulig å fortelle noe om i denne beretning, etter som saken blir avgjort etter at 15 årsberetningen er ferdig trykket.

MUSIKKSKOLEELEVNES SKOLEPENG

Ideologien omkring musikk-undervisning i offentlig regi omfatter, foruten den faglige standard, også en rekke punkter av mer praktisk karakter, som for eksempel:

– Åpent opptak – dvs. adgang til instrumental-/vokal musikkopplæring for alle som ønsker slik undervisning, uten åpenbare hindringer som bosted, opptaksprøver og liknende, og uten noe mer skjulte og indirekte hindringer som høye betalingssatser for elevene.

Kommunenes og statens økonomiske engasjement er en selvfølgelig forutsetning for å nå fram til et av målene for kommunal musikkopplæring: Mest mulig like tilbud og muligheter for barn og ungdom uansett hvor i landet de bor, og uansett familiens økonomiske situasjon.

Dette spørsmål har det vært

arbeidet med siden de første kommunale musikkskoler ble startet. Blant annet har tiltak for å få i stand en form for statlig økonomisk støtte, hatt hovedutgangspunkt her.

I perioden 1986-88 har saken vært ofret ekstra oppmerksomhet fra NOMU's side. En direkte foranledning er klare tendenser til å øke skolepenge-satsene i mange kommuner.

NOMU's styre overlot arbeidet med skolepengeproblematikken til en av fylkesavdelingene, Sør-Trøndelag, i samarbeid med formannen og et par av styrets medlemmer.

To representanter for denne fylkesavdelingen, Wilhelm Dahl, Malvik, og

Oddvin Vatlestad, Trondheim, påtok seg tyngden av arbeidet, og har lagt fram en beretning som forteller om grundig behandling av oppdraget.

Skolepengeutvalget presenterer en tiltaksplan som lyder slik:

1. Det bør snarlig komme signaler til kommunene om at departementet vil vurdere den nye situasjon som er oppstått ved at mange kommunale musikkskoler er foreslått nedlagt. Kommunene må avvende situasjonen og avstå fra å ta forhastede beslutninger.

2. Den statlige refusjonsprosenten til de kommunale musikkskoler økes fra 1989 til samme nivå som rammetilskuddet for grunnskolen, dvs. ca. 35 prosent av reelle kostnader. Deretter må refusjonsprosenten opp på det samme nivå som for andre særtilskudd under kap. 231 i statsbudsjettet, dvs. 80 prosent.

3. Det må snarlig utarbeides en NOU-rapport om de kommunale musikkskolene i Norge. Rapporten vil kunne danne grunnlaget for et eventuelt lovverk for de kommunale musikkskolene, tilknyttet grunnskoleloven.

HVA MENER DE SOM BEGYNTE?

Noen av de som var med i NOMU's første arbeidsutvalg har fått en mulighet til å uttrykke sin oppfatning av samarbeidsorganet gjennom de år som har gått etterpå. Har NOMU's funksjon svart til forventningene? Har NOMU engasjert seg i de riktige saksområder som er blitt aktuelle underveis?

HER KOMMER SVARENE:

ÅSVALD SOLHEIM:

Mange viktige utviklingslinjer går tilbake til musikkskulekonferansen i Kristiansand for 15 år siden. I tida frå 1973 og fram til i dag finn med NMPF og NOMU si historie, men den som er interessert i norsk kulturliv, veit at dette har vore ei rik utviklingstid for musikklivet i landet vårt i det heile. I 1972 hadde me ca. 40 musikkskular i landet, og mange skular var på planleggingsstadiet. Det hadde alt frå 60-tallet vakse fram eit sterkt behov for rådgjeving og samarbeid både for det ytre og det indre livet i dette nye skuleslaget. 1973 er difor eit merkeår som me ser tilbake til med glede.

Kva kan me så seia om arbeidet til NOMU i denne tida – har NOMU brukt kreftene sine på dei saksområda som var viktige og interessante for musikk-skulane?

Etter retningslinjene for NOMU

Åsvald Solheim er rektor ved Hå Musikkskule på Jæren. Han har bakgrunn i skoleverket og har bl.a. vært rektor ved en barneskole i Hå. I de senere år har han supplert sin kompetanse innen musikksektoren med kirkemusikkutdanning og arbeider nå på to musikk-områder, som organist i Time og rektor ved musikkskolen i Hå.

skulle rådet vera eit samarbeids- og kontaktorgan, det skulle arbeida for å styrkja musikkskulane sin stilling i samfunnet – og styrkja det faglege innhaldet i kommunal musikkopplæring.

Kva ressursar hadde så NOMU til å ta fatt på dette?

Rådet hadde eit arbeidsutval, ein liten medlemskontingent frå musikk-

skulane og etter kvart litt statleg støtte. I tillegg har NOMU heile tida hatt enkeltpersonar som har stilt si fritid til disposisjon.

NOMU – samarbeids- og kontaktorgan, hven har NOMU samarbeidt med?

Ei fullstendig liste over NOMU sitt kontaktnett kan ikkje utarbeidast i denne samanhengen, men ein vil nemna ein del som dome. Dei viktigaste på det "indre planet" er musikk-skulen, grunnskulen og det frivillige

musikklivet. Arbeidet på dette planet har vore sentrert om både administrative og pedagogiske oppgaver og spørsmål. Hovudarbeidet har vore samla om å finna struktur og ordningar, sjå utvikling av musikkliv og lokalmiljø som eit overordna mål, samling og felles utnytting av ressursar, samordning framfor "båstenking" osv.

Vidare har NOMU – sjølv sagt samarbeidt med dei andre musikkorganisasjonane på landsplan, her må i alle høve nemnast Landslaget Musikk i Skolen – som var "fadder" ved starten i Kristiansand – og Norges Sang- og musikkråd, alle utdanningsinstitusjonar og institutt som har med utdanning av musikkpedagogisk personale å gjera, grunnskuleråd, lærarutdanningsråd, kulturråd, forsøksråd, Kommunenes sentralforbund (KS. tidl. NKS), KUD, ein mengde lokal- og sentralpolitikarar og enkeltpersonar osv. osv. Lista kan gjerast lengre, men dette er nok i denne samanhengen for å visa at NOMU har bygt opp eit tett og godt kontaktnett. Elles har og NOMU samarbeidt på nordisk og europeisk plan.

Kva har så NOMU gjort for å styrkja musikkskulane sin stilling og status i samfunnet?

Her kan berre nemnast ein del satsingsområde – som kvar for seg er svært omfattande: Statsstøttesaka – tanken vart fremja via Braseth-utvalet (1975) og Norsk Kulturråd – og etter års NOMU-innsats nådde ein endeleg fram til resultat i 1982 med 5 mill. kr. og 1988 med 22.875 mill. kr. – og arbeidet held fram med full styrke.

I kjølvatnet av denne saka må nemnast arbeidet med lov-verk/regelverk/retningslinjer for kanalisering av støtte til musikkskuledrift og utbygging av musikkskular i alle kommunar. I 1972 hadde me ca. 40 musikkskular og i dag er talet ca. 275.

Det er eit tankekors at ca. 35 av desse skulane ikkje er medlemmer av NOMU. Kva som kan vera årsaka til dette, skal ein ikkje gå inn på her, men dette er ei sak som ein meiner NOMU bør ta opp.

Fagplanar for musikkskular er ei stor sak som har røter heilt tilbake til musikkskulekonferansen på Jessheim 1968 (Landslaget Musikk i Skolen).

Braseth-utvalet arbeidde vidare med saksområdet "frivillig musikkundervisning for barn og ungdom". NOMU overtok heile utfordringa, sette og i gang forsøk med gruppeundervisning, dreiv rådgjeving i personalsaker, om løn- og arbeidsforhold, administrasjonsressurs til musikkskulane, registrerte timeressursar, elevtal osv. og arbeidde ut musikkskulestatistikk (inkl. oversyn over økonomi, administrasjonsressurs og personale).

Ein kan vel kort seia at ein må leita godt for å finna saker av felles interesse for musikkskulane som NOMU ikkje har arbeidt med. Men dei store sakene fekk likevel ikkje drukna. Arbeidet med fagplanar heldt fram, og i denne samanhengen må og nemnast NMPF sitt fagplanseminar på Gavelstad 1984.

Det må vurderast som eit stort framsteg at Kommunenes Sentralforbund utvida staben med ein musikkskule-

konsulent i 1986, og KS inviterte til musikkskulekonferanse på Værnes, okt. 87. Dette seminaret vart den siste milepel før arbeidet med "Mønsterplan for kommunale musikkskoler" (generell del) kunne avsluttast. Ikkje minst viktig er det at denne planen kjem til kommunane frå KS. Det betyr verkeleg noko for "musikkskulane sin stilling i samfunnet".

I denne samanhengen er det viktig å sjå kva det har å seia for musikkskulane sin status at støtte til skulane er ein post på statsbudsjettet, at departementet sender rundskriv om kommunal musikkskuledrift, at informasjonshefte nr. 25 fra grunnskulerådet gjeld kommunal musikkopplæring, – at "Kommunalrapport 2/85" og "Håndbok for kommunale musikkskoler" er signerte NKS osv. Alt dette er med på å styrkja musikkskulane sin stilling i samfunnet. Oversiktleg informasjon om musikkskuledrift er og viktig for alle våre samarbeidspartar. I denne samanhengen kan ein og nemne "Musikkskolen" utgitt av NMPF i 1978.

NOMU har arbeidt for samarbeid og samordning av musikkopplæringa. Dette arbeidet må halda fram, musikkskulane må utviklast vidare i eit samarbeidande musikkliv – her vil vidare samarbeid med Norges sang- og musikkråd stå sentralt – ikkje for musikklivet si skuld, men for å vera med på å skapa eit godt og kreativt oppvekstmiljø for nye generasjonar.

NOMU har i sterk grad påverka norsk kulturpolitikk, og etter 15 års arbeid er rådet alt blitt ein viktig del av norsk kulturhistorie.

Åsvald Solheim

HANS KOLSTAD

Tilfeldigheter og en del interesse førte til at jeg ble delaktig i den knopp-skyting som skjedde fra Landslaget Musikk i skolen på begynnelsen av 70-tallet.

Norsk Skoleorkesterforbund, Norsk Musikkpedagogisk Forening (NMPF) og Norsk Musikkskoleråd (NOMU) ble etablert som selvstendige organisasjoner.

Nyetablering av en organisasjon har alltid bakgrunn i et udekket behov. Slik også i disse tilfelle. Landslaget Musikk i skolen kunne ikke makte å ivareta interessene til disse tre aktivitetsfelt på en god nok måte – og det ville heller ikke være riktig av Landslaget å ta opp de mange lønns- og arbeidsmessige problemer som eksempelvis NMPF skulle ta seg av.

Hva angår Norsk Skoleorkesterforbund, så – og ser jeg klart, behovet for en egen organisasjonsoppbygging i forholdet til Landslaget, mens tilknytningen til NASOL etter min mening burde vært utviklet i langt sterkere grad.

Hva angår NOMU var jeg i tvil – og jeg må åpent innrømme at tvilen mange ganger har dukket opp i de 15 årene som har gått.

For å unngå eventuelle misforståelser:

Det kan ikke herske tvil om at NOMU har stått for, eller medvirket til den overveiende del av ekspansjonen og den faglige utvikling innen norske musikkskoler i disse 15 årene. Mine tvil har særlig bakgrunn i følgende forhold:

Hans Kolstad er rektor ved Fredheim Ungdomsskole i Kongsberg. Han var en av initiativtakerne til Fellesrådet for sang- og musikk-organisasjonene i Norge, senere Norges Sang- og Musikkråd, og var gjennom en rekke år organisasjonens formann og senere dens daglige leder.

laget istedet for å danne en egen organisasjon?

Selv om NOMU i seinere år har arbeidet hardt for å få etablert en klarere og bedre organisasjonsstruktur, er det ikke mulig å underslå at det er en relativt liten, hard kjerne av ildsjeler som har drevet maskinen framover. NOMU blir av mange sett på som et rektorkollegium som taler på vegne av sine elever og deres foreldre. Det blir liten tyngde i en slik medlemsmasse.

Forholdet mellom musikkskolen som "etat" og det frivillig organiserte musikkliv forøvrig har ikke vært godt nok. Ennå opplever vi på lokalplanet rivninger av ganske prinsipiell art om musikkskolens plassering i totalbildet. Jeg har den oppfatning at disse uoverensstemmelsene kunne vært unngått hvis en annen strategi var blitt valgt.

Norge opplever i dag en økonomisk krise som ikke minst vil gi negative følger for musikkskolene. "Ola Nordmann" har ikke kommet så langt i kulturell utvikling at han forstår behovet for "fullverdig" musikkopplæring – at en slik opplæring må ivaretas av faglært arbeidskraft, at det er viktig at denne opplæringen starter tidlig og gis kontinuerlig.

Musikk er en "tidtrøytte" som de som har lyst må få drive med på fritida si.

Slike oppfatninger møter en overalt. Musikkopplæring blir satt opp mot andre fag – mot sykehus-senger og eldreomsorg, og vi finner mange ivrige representanter for sang- og musikkorganisasjoner som ikke kan forstå behovet for musikkskolevirksomhet når de så godt har greid å ivareta sitt eget opplæringsbehov gjennom alle år.

Det er under slike forhold det nettopp er viktig å tenke organisasjonsstrategi, tenke politisk, vurdere virkninger på kort og lang sikt av de initiativ som tas.

Mine tvil om NOMU som organisasjon kan sammenfattes i dette:

Tjener det saken at en liten "ekspertgruppe" får kjempet fram faglig og organisatorisk sett fullverdige løsninger enkelte steder, hvis disse løsninger ikke slår rot i landet som helhet?

Det har alltid vært min oppfatning at musikkskolen burde knyttes nær til grunnskolen – faktisk være en del av grunnskolen – hva angår grunnskoleelever. At musikkskolen i tillegg bør kunne gi tilbud til videregående skoleelever – ja, kanskje bli en del også av de videregående skoler – og kunne gi tilbud til voksne, ser jeg selvsagt som både naturlig og riktig.

Det har også alltid vært min oppfatning at utviklingen av musikkskoler må skje i nært samarbeid med det frivillig organiserte musikkliv. Kor, korps og orkestre må være med og kjempe fram et bedre musikkopplæringstil-

Harald Bjørgan:

– Hva var din bakgrunn for å engasjere deg i NOMU i 1973?

Som ganske fersk rektor for Sandnes Musikkskole hadde jeg etter 3/4 år registrert et stort behov for kontakt med andre for å samle mest mulig informasjon om den daglige drift av musikkskolen. Siden Sandnes allerede da hadde vært gjennom en forsøksordning i Forsøksrådets regi der musikkskolen også var involvert, var det stadig henvendelser fra alle kanter av landet der en hadde startet musikk-

bud. De må få et "eierforhold" til selve musikkskolefunksjonen og danne den organisasjonstygde oppgaven fortjener.

La meg få gjenta: Det er ingen tvil om at NOMU har utført et stort arbeid de 15 årene organisasjonen har eksistert. Ildsjelene/forkjemperne fortjener all mulig honnør for sin innsats.

Jeg tror likevel tiden er moden for en gjennomgripende strategitenkning og debatt om musikkskolens plass i samfunnshelheten – og jeg tror at denne debatten vil måtte føre til visse endringer i organisasjonsmodellen og det praktiske arbeidsopplegget for organisasjonen.

Jeg er så fri at jeg tør kaste fram noen tanker:

Musikkskole og grunnskole må bli en enhet. Hvilke følger vil dette gi for organisasjonsarbeidet?

Musikkskolen må få rotfeste i og et nært samarbeid med de frivillige organisasjoner for utøvende musisering. Hvordan formalisere et slikt samarbeide?

Jeg håper at NOMU selv vil ta initiativ til en slik debatt, og jeg ønsker organisasjonen og det den står for all mulig framgang i tida som kommer.

Hans Kolstad

Harald Bjørgan er daglig leder av Norsk Musikkpedagogisk Forening (NMPF) og bosatt i Sandnes, der også organisasjonens hovedkvarter som kjent holder til.

Han var tidligere lærer i grunnskolen og i en årrekke rektor ved Sandnes musikkskole.

Gjennom noen år var han formann i NMPF, og han var også med i NOMUs styre de første årene.

skole eller holdt på med planer. Det var spørsmål om både målsetting, organisering og administrative rutiner for en musikkskole.

– Hva er din vurdering av den rolle NOMU har hatt siden 1973?

Møtet i Kristiansand i mars 1973 var starten på en systematisering av all den kunnskap og erfaring som fantes ved de musikkskoler som hadde vært i gang noen år. NOMU kunne samle inn og formidle ideer, retningslinjer, eksempler på instruksjer, skjema for administrative rutiner m.m.

For meg var det fantastisk lærerikt og spennende å få være med i NOMUs ledelse de første årene. Jeg følte meg privilegert selv om det ble mye ekstraarbeid og reising.

Etterhvert fikk NOMU en stadig viktigere rolle som koordinator, informasjonsorgan og pådriver for musikkskolesaken.

– Hvilken rolle mener du NOMU bør spille i framtida?

Uten et samlende organ som NOMU, hadde nok verken statsstøttesaken eller informasjons-/servicevirksomheten fra Kommunenes Sentralforbund vært en realitet. Sentralforbundet, Statistisk Sentralbyrå og andre offentlige organer har tatt over ansvaret for mange av de oppgaver NOMU tidligere hadde. Dermed må NOMUs hovedoppgave være å koordinere musikkskolenes fellesinteresser overfor alle aktuelle instanser. Musikkskolens innhold og dens rolle i forhold til alle samarbeidsparter i lokalsamfunnet må være under konstant debatt og utvikling. Her er NOMU både regionalt og sentralt et svært viktig forum for musikkskolene. Behovet for å stå samlet synes bare stadig viktigere i en tid hvor offentlig engasjement innen kulturarbeid er under harde politiske angrep med fare for utsletting eller privatisering. NOMU bør derfor styrkes både sentralt og i de enkelte fylker.

NOMUs rolle som personalforum for musikkskolerektorer bør etter hvert ivaretas av andre organ.

Harald Bjørgan

MUSIKKSKOLENE OG STATEN

Av og til stilles følgende spørsmål: Når begynte arbeidet med statsstøtte til kommunale musikkskoler?

Dette spørsmål kan vel ingen gi svar på. Saken ble bragt på bane fra flere hold, men når, av hvem, på hvilken måte osv. er det trolig ingen som kan fortelle. Det er vel helst slik som med folkevisa: "Den kom drivende på ei fjøl". — Mange søkte, men alle fikk avslag.

Det forslag som trolig var det første konkrete om statsstøtte til musikkskolen, var å finne i konklusjonene til utredningen "Frivillige musikkaktiviteter for barn og ungdom", Braseth-utvalgets utredning i 1975. Der var forslag om statsstøtte ett av punktene (og det ble også foreslått opprettet et statlig musikkskoleråd).

De forskjellige musikkforsøk rundt omkring i landet var tilgodesett med forsøksmidler. "Samordnet musikkforsøk" i Trondheim, utvidet til også å omfatte Bjugn og Sandnes, ble gitt støtte av forsøksmidler fram til 1979, og deretter i en overgangstid en begrenset sum over statsbudsjettet. Forsøket ble oppfattet som et utgangspunkt for en generell statsstøtteordning.

GRUNDIGE DRØFTINGER

Så aktuell som statsstøtte-saken var blitt i 1980 var det naturlig at den ble drøftet grundig på representantskapsmøtet som det året ble holdt på Saltstraumen ved Bodø.

Etter innledende orientering ved Harald Bjørgan, avga en gruppe sin uttalelse som ble støttet i etterfølgende plenumsdebatt. Drøftingene dreide seg hovedsakelig om to punkter: Påvirkning av utviklingen og betingelser for statsstøtte.

Hva angår påvirkning, var meningen at informasjon var av største betyd-

Stortingsrestauranten har nok vært åsted for mange konferanser. Bildet viser musikkskolebesøk fra Hedmark hos Stortingets Hedmarks-benk. Fra plassen nærmest vinduet og rundt bordet sitter Ottar Landfall (Sp), Sigbjørn Johnsen (A), Svein Johannessen, Elverum kom. musikkskole, Odd Eikemo, Stange Musikk-skole, Oddvar Nordli (A), Kjell M. Fredheim (A) og Kjell Borgen (A), (Foto: NTB).

ning. Informasjon må bringes fram såvel til Stortingets representanter direkte som gjennom massemedia, politiske partier, offentlige organers saksforberedere og regionale og lokale representanter for skolesektoren.

Meninger om betingelse for statsstøtte var blant annet:

— Musikkopplæringen må sees på som en helhet, og musikkskolens opplæring må være en del av kommunens og statens opplæringsansvar.

— Målsettingen må sikre at alle par-

ter i musikkopplæringen i kommunen får livs- og vekstvilkår (grunnskolen, musikkskolen og det frivillige musikk-liv).

— Musikalitet og anlegg ved prøver eller testing bør ikke være kriterier for opptak.

— Statsstøtte til administrasjon ut fra tilsvarende normer som i grunnskolen er nødvendig for å sikre forsvarlig drift.

— Musikkskolens rammetimetall bør inneholde plass for pedagogiske styrkingstiltak og pedagogisk utviklingsarbeid.

En rekke spørsmål ble stilt, blant andre:

— Skal statsstøtte gjelde musikkbarnehage, opplæring utover grunnskolealder og utøvende fellesaktiviteter (kor, korps og orkestre)?

— Skal den være lik for grise-grendte strøk og tettbygde strøk?

— Skal den følge den refusjonsprosent som grunnskolen nytter til lærerlønninger?

— Kan den enkelte kommune bestemme antall elever pr. time pr. lærer og timenes lengde?

— Er tiden inne til å få utarbeidet en egen mønsterplan for musikkskolen, eller eventuelt et fag-supplement til grunnskolens mønsterplan som rommer både grunnskolens obligatoriske

Situasjonshilde fra styremøte i NOMU. Fra venstre Roald Sangolt, Julius Harildstad, Odd Eikemo, Øivind Pedersen og Kåre Opdal.

musikkfag, valgfag og musikkskolefag?

INTENS AKTIVITET

Representantskapsmøtets drøftinger ga arbeidsutvalget klare tegn på hvilke oppgaver man ønsket skulle bli prioritert. Arbeidsutvalget fulgte opp og vedtok i møte i februar 1981 å starte en aksjon med sikte på å gi saklig informasjon til politikerne – på Stortinget og utover i landet. Det ble utpekt kontaktpersoner i hvert fylke, folk med tilknytning til – og interesse for – musikkskolesaken. Disse kontaktpersoner ble innbudt til et møte som ble holdt på Fornebu i mars 1981. Kontaktpersonene oppnådde i tiden etterpå kontakt med nesten alle stortingsrepresentanter og opplevde å bli godt mottatt.

Det sittende Storting var imidlertid inne i sin siste periode, og etter valget i oktober 1981 måtte en ny informasjonsrunde til. Nok en Fornebu-konferanse var nødvendig. Denne gang var det en mindre aksjonsgruppe som drøftet den eksisterende situasjon med representanter for det frivillige musikkliv og personalorganisasjonene.

Den konferansevirksomhet som ble gjennomført utover i 1981, hadde et nesten eventyrlig omfang. Den ble mer og mer intens ettersom framleggene til statsbudsjettet for 1982 hadde gjort det klart at verken den tidligere regjering eller den nye som overtok etter valgene, hadde funnet plass for bevilgninger til musikkskolene. Når det likevel lyktes å nå fram til bevilgning, var i det minste den intense sluttspurten medvirkende årsak. Et utpekt statsstøtteutvalg "sto på", med arbeidsutvalgets nestformann Harry Rishaug som "pådriver" og Kåre Opdal, Odd Kemo, Hans Kolstad og Roald Sangolt som meget aktivt medvirkende.

KRAFTIG INSPIRASJON

Ett mål var nådd – nå var det viktig å følge opp fra år til år. Den første statsstøtten kom altså fra 1982 som et resultat av budsjettjusteringer underveis i Stortingets behandling. Beløpet på 5 millioner var ikke stort i forhold til musikkskolenes virkelige utgifter, men det virket som en kraftig inspirasjon, ikke minst for kommuner som drøftet planer om start av musikk-skole.

Det virket også som om departementet – etter at musikkskolene hadde fått en plass på statsbudsjettet, i større grad ønsket å bruke NOMU som konsultativt organ. Blant annet fikk representanter for NOMU i oppdrag å gjennomgå og vurdere de søknader fra musikkskolene om statsstøtte som kom inn i de påfølgende år. Som oftest

Linda Henriksen ved Nord-Aurdal kommunale musikkskole spiller el.-orgel.

var det formann og daglig leder som påtok seg den jobben.

NYTT SJOKK – VIKTIG UTVIKLING

Statsbudsjettet for 1983 ga, da det ble lagt fram høsten 1982, musikkskolesektoren et nytt sjokk: Ingen forslag om bevilgning til musikkskolene i 1983. En ny informasjonsrunde og et nytt Fornebu-møte med representanter fra alle fylker, måtte til, og etter stor aktivitet kom bevilgningen på plass, selv om den økte lite fra foregående år.

Annerledes gikk det året etter. Med ny mann i statsrådsstolen – det var ingen andre enn Kjell Magne Bondevik som i sin tid interpellerte om kommunale musikkskoler i Stortinget – var statstilskuddet til musikkskolene tatt inn i regjeringens forslag til budsjett for 1984 – og med en økning på ca. 30 prosent. Samtidig var det plassert på budsjettkapittel 230, under tilskuddsposter som gjelder grunnskolen, noe som ble betraktet som en seier for prinsippet om musikkskolen som et undervisningsanliggende.

Stortingets kirke- og undervisningskomite har hvert år gitt positive kommentarer til denne saken. Blant annet har det vært uttalt anmodninger om utarbeiding om en opptrappingsplan for bevilgninger til kommunale musikkskoler. En grad av opptrapping har nok forekommet, men utviklingen har gått langsomt og har i 1988 ikke nådd lenger enn til en statsstøtte som tilsvarer ca. 9 prosent av musikkskolenes totale driftsutgifter. I tider med økonomisk innstramning, kan vel ikke

en hurtig og sterk utvikling forventes, men i betraktning av forholdet mellom statsstøtte og faktiske kostnader, bør det være realistisk å gi uttrykk for en viss optimisme. Stor spenning er knyttet til spørsmålet om hvordan Stortingets sammensetning blir etter valgene i 1989.

BEREGNING AV STATSSTØTTE

I de første årene fra 1982 ble statsstøtten vurdert ut fra antall elever i hver av tre aldersgrupper, med en fastsatt timeressurs pr. elev i hver gruppe. Via en utregningsmodell, der blant annet kommunenes refusjonsprosent for grunnskolen, ble brukt, kom man fram til et omsøkt støttebeløp. Det samlede støttebeløp for musikkskolene ble da omberegnet slik at totalbeløpet kom til å tilsvare den statlige bevilgning, dvs. at musikkskolene fikk en prosentvis andel av denne.

Etter at den statlige refusjonsordning til kommunene ble lagt om fra 1985, falt refusjonsprosentene bort, og dette kom også til å berøre beregningen av statens tilskudd til musikkskolene. Resultatet var at endel musikkskoler i kommuner som hadde hatt en høy refusjonsprosent, ved den nye beregning fikk redusert sine tilskudd.

Nyordningen resulterte i til dels sterke reaksjoner fra kommuner som ville få lavere tilskudd enn de hadde fått tidligere. En viss utjevning skjedde ved at det totale tilskuddsbeløp ble forhøyd endel, og ved beregning av tildelingene ble det sørget for at ingen musikkskoler skulle få redusert tilskudd dersom de hadde samme aktivi-

PEDAGOGISK UTVIKLINGSARBEID

—Musikkundervisningen er eksklusiv og ressurskrevende!

—Musikkundervisningen har ikke utviklet seg pedagogisk — den befinner seg på "guvernante-stadiet".

Slike oppfatninger kunne man møte i den første tiden da spørsmålet om offentlig engasjement i musikkopplæringen ble tatt opp. Begrunnelser for påstandene:

Musikkundervisning (instrumentalundervisning) krever større lærer-ressurser for ett fag enn undervisning i alle fag i grunnskolen.

En slik eksklusiv virksomhet kan umulig aksepteres som et offentlig ansvar.

Bakgrunnen for den andre innvendingen, om "guvernante-stadiet", var trolig den at musikkundervisningen foregikk hos privatlærer for en elev om gangen — omtrent på samme måte som rike mennesker en gang i tiden engasjerte privatlærer — gjerne en kvinnelig med betegnelsen "guvernante". Denne skulle ta seg av barnas opplæring fordi annet opplæringstilbud ikke eksisterte eller ikke var ansett som godt nok — eventuelt fordi det ikke hadde akseptabel sosial status. — Med andre ord: Musikkundervisning var meget gammeldags.

tet som tidligere.

Underveis var det også innført en ny beregningsmodell med utgangspunkt i antall uketimer istedenfor som tidligere etter antall elever.

BETINGELSER FOR STATSSTØTTE

—KUD har på et tidlig tidspunkt formulert bestemte betingelser for tildeling av statsstøtte. Sentrale punkter er: — Musikkskolen er kommunal, dvs. at den eies og drives av kommunen.

— Undervisningen følger skoleåret med 38 ukers år.

— Kommunen dekker en vesentlig del av utgiftene, dvs. at kommunens nettoutgift til driften må overstige 50% av driftsutgiftene).

— Elevenes egenbetaling må ikke være urimelig høy, dvs. ikke høyere enn det dobbelte av landsgjennomsnittet (i 1987 kr. 748 x 2. NKS anbefaler i Kommunal Rapport nr. 2.85 ikke høyere enn kr. 500,- pr. år).

Denne omtalen har i stor grad dreid seg om statsstøttesaken, og det var meningen at det skulle være slik. Andre former for kontakt med statlige organer og initiativer fra de samme som er av interesse for musikkskolene, er omtalt andre steder i 15 ars historikken.

NOMU har i alle sine konferanser i Stortinget og KUD lagt vekt på saklig informasjon. Utviklingen tyder på at ytterligere informasjonsoppgaver gjenstår i kommende tider. Det betyr igjen at NOMU må satse økonomisk på slike kontakter ved å påta seg ansvaret for reiser til og fra, og sørge for at den nødvendige aktivitet kan holdes i gang. Fortsatt innsats overfor sentrale styringsorganer vil ganske sikkert bli en del av hverdagen for de som blir betrodd lederfunksjoner innen vårt samarbeids- og kontaktorgan.

Nå må det med en gang innskytes at en av ideene med offentlig organisert musikkundervisning nettopp var å åpne adgangen til den for alle som ønsket slik undervisning, uansett hvor i landet de hadde sine hjem — og uten at familiens økonomi skulle være en hindring. Samtidig var det ønskelig å påvirke en pedagogisk utvikling.

Allerede i NOMUs første år — i interimsperioden 1973-74 — tok arbeidsutvalget opp spørsmålet om pedagogisk utviklingsarbeid, men ideer og erfaringer utenfra var for lengst på veg inn i norsk musikkpedagogikk, og også norske musikkskoler var engasjert i interessante prosjekter.

INSTRUMENTAL GRUPPEUNDERVISNING

Flere musikkskoler og musikkpedagoger var opptatt av ideen om instrumental og vokal gruppeundervisning, og atskillige forsøk var gjort. Blant annet arbeidet Samordnet musikkforsøk i Trondheim med saken.

NOMUs arbeidsutvalg ønsket å få i stand en organisert utprøving av

instrumental og vokal gruppeundervisning under forskjellige arbeidsforhold og i forskjellige lokalmiljøer. To forutsetninger måtte imidlertid være til stede: Villige medvirkende pedagoger og en viss økonomisk støtte.

Det ble sendt en henvendelse til Norsk Kulturråd og anmodet om tilskudd til et utprøvningsprosjekt. Kulturrådet reagerte positivt og innvilget for 1974 et tilskudd på 8.000 kroner. Meldingen om dette kom imidlertid så langt ute i året at det ikke var mulig å komme i gang fra begynnelsen av skoleåret 1974/75. Isteden ble det første året brukt til et forprosjekt ved noen musikkskoler, og man tok sikte på igangsetting av selve utprøvningsprosjektet i høsthalvåret 1975.

Musikkskolene ble bedt om å foreslå lærere som var villige til å gå inn for prosjektet. Ved fordelingen av utprøvningsoppdragene ble det tatt sikte på å dekke instrumenter som var aktuelle for gruppeundervisning og gi alle interesserte musikkskoler mulighet for å delta.

Norske deltakere i EMUs generalforsamling på Lysebu i 1979. Fra venstre John Edgar Knudsen, Ruth Gunby, Gudrun Hanssen og Roald Sangolt.

UTPRØVINGEN STARTER OPP

Etter at Norsk Kulturråd hadde bevilget 30.000 kroner i 1975, ble de lærere som skulle delta, samlet til et forberedende seminar på Toneheim folkehøgskole. Som forelesere var engasjert tre kjente svenske pedagoger med lang erfaring fra instrumental gruppeundervisning: Carl Bertil Agnestic, Arthur Nestler og Ulf G. Åhslund, og i tillegg Elef Nesheim fra Norge.

Hensikten var å peile deltakerne inn på ideene med gruppeundervisningen og arbeidsmåtene, og dertil gi praktisk veiledning.

Deretter kom utprøvningsvirksomheten i gang, det første året med undervisning på begynnerstadiet. Den fortsatte i 1976 med undervisning på 2. års stadium. Norsk Kulturråd, som også i 1976 hadde stilt midler til disposisjon (kr. 50.000), hadde imidlertid en tre års begrensning for prosjekt-tilskudd, og dermed var det slutt på midler til gruppeutprøvingen etter utgangen av skoleåret 1976/77. Den kom til å omfatte første og annet årstrinn, mens det tredje årstrinn – som i utgangspunktet var forutsatt å være med, falt bort.

30 lærere fra 11 musikkskoler deltok i utprøvningsprosjektet, og de etterlot seg både erfaringer og et omfattende rapportmateriale.

Prosjektet ble avsluttet med et seminar, denne gang på Viken folkehøgskole på Gjøvik. De fleste medvirkende musikkskolelærere og representanter for utdanningsinstitusjonene var til stede, og erfaringer fra utprøvingen ble presentert og drøftet. Fra Trondheim kom en elevgruppe som demonstrerte gruppeundervisning og resultater av denne.

IDE BANK-SEMINAR OG IDE BOK

Med seminaret på Gjøvik ble utdanningsinstitusjonene koplet inn i saken, og på det plan ble den fulgt opp. To av deltakerne, Olaug Fostås fra Norges Musikkhøgskole og Olaf Uglehus fra Bergen Lærerhøgskole tok initiativ til et "idé bank-seminar" i Oslo i februar 1978. Der ble erfaringene fra utprøvingen bragt videre til utdanningsinstitusjonene.

Utpå høsten samme år tok Olaug Fostås og Olaf Uglehus nok en gang initiativ til en samling, denne gang i Trondheim, og da med tanke på å drøfte en videreføring av gruppeundervisnings-saken samtidig som deltakerne kunne få se forsøksvirksomheten i Trondheim i på nært hold. Samlingen i Trondheim munnet ut i et

forslag om å utarbeide et idehefte om gruppeundervisning.

De tre deltakerne Bjørg Liseter Dehli, Olaug Fostås og Kari Johnsen, påtok seg oppgaven som viste seg å bli mer omfattende enn beregnet.

Det ble først utarbeidet et prøvekompendium som ble sendt ut til "høring" etter at det var presentert på NMPU-kongressen i Helsingfors sommeren 1979. De innkomne kommentarer ble vurdert av redaksjonsgruppen og redigert inn i det endelige manuskript før dette gikk til trykking. Resultatet var dermed ikke en oppstilling av tre forfatters ideer, men en samling av erfaringer fra 30 musikkpedagogers utprøvningsarbeid gjennom 2 år og et stort antall aktive musikkpedagogers kommentarer.

Aschehougs Forlag påtok seg utgivelsen av det ferdige produkt som fikk tittelen "SPILLE, SYNGE, LÆRE SAMMEN". Boken var ferdig i 1980.

Denne boken var ikke ment å være en lærebok, men nærmere en oppslagsbok til hjelp for musikkpedagoger som ønsket å engasjere seg i musikkpedagogisk utviklingsarbeid og utvikle en tidsmessig undervisning. Den er i virkeligheten et oppkomme av ideer og praktisk veiledning, og bør være et naturlig innslag i utdanningen av musikkpedagoger. Klok er den aktive musikkpedagog som ikke unnlater å bruke et slik fantastisk hjelpemiddel!

FORDELAKTIG OG BEDRE

Idegrunnlaget for forsøk og utprøving av instrumental og vokal gruppeundervisning fant man i ønsket om å medvirke til en musikkpedagogisk fornyelse og videreutvikling. Spørsmålet om en riktigere ressursutnyttelse – dvs. utnyttelse av kvalifiserte lærerkrefter – var også med i bildet.

Utpøvingen viste blant annet at gruppeundervisning ikke bare er praktisk mulig, men også kan være fordelaktig og endog bedre enn individuell undervisning under visse forutsetninger. De viktigste forutsetninger er å finne på lærersiden: Grundig og omhyggelig planlegging og forberedelse, nøyaktig og detaljert disponering av undervisningstimene, omhyggelig vurdering av undervisningsstoffet og tilpassing til elevene i hver enkelt gruppe. Undervisning av en gruppe krever særlig stor innsats av lærerne, ikke minst fordi deres utdanning ikke har gitt dem det nødvendige pedagogisk/metodiske grunnlag.

Visse praktiske forutsetninger må

være til stede. Først og fremst et tilstrekkelig elevgrunnlag. Dertil noe nødvendig utstyr. Elevgruppene må være sammensatt av elever på et jevnest mulig nivå, og en lærer bør fortrinnsvis ha minst to parallelle grupper, slik at det finnes muligheter for ombytting av elever mellom gruppene etter hvert som lærerne blir kjent med elevene.

Hvor store bør gruppene være?

Under utprøvingen ble det gjort forsøk med opptil seks elever i gruppen, men mest vanlig var fire elever. Grupper på tre elever er også mulige, men erfaringsvis vil læreren med så liten gruppe lett kunne falle i fristelse til å dele en 45 minutters time med tre elever i tre ettkvarters solotimer. Det ble derfor anbefalt grupper med minst 4 elever.

Alle de nevnte gruppestørrelser kan fungere greit, viste utprøvingen, forutsatt at læreren hele tiden er klar over at han/hun underviser en gruppe, ikke solo-elever.

Hva angår grupper med 6 elever, må det tilføyes at deres undervisning ble organisert på en spesiell måte. To grupper ble plassert inn på timeplanen slik at de til sammen fikk disponere tre skoletimer, hvorav første og siste time ble brukt til undervisning i samlet gruppe, mens den midterste timen sto til disposisjon for lærer til bruk etter behov for begge gruppene.

SOSIALT MILJØ – SAMARBEID

Selv om NOMUs utprøving måtte avsluttes et år tidligere enn beregnet, fortsatte endel av de medvirkende lærere på egen hånd sitt arbeid med elever på tredje – og i noen tilfeller på fjerde årstrinn. Og hva kunne de da berette?

Det fantes naturlig nok både vellykkede og mindre vellykkede grupper, på samme måte som det vil finnes varianter innen soloundervisning. Noen grupper ble redusert i størrelse ved avgang kanskje allerede etter ett år, noen etter to år, men noen fortsatte å fungere godt – også det tredje året. Ja, det fortelles til og med om elevgrupper som var så godt samarbeidet og hadde utviklet et så godt sosialt miljø, at elevene strittet imot da tiden var inne til å splitte opp gruppen for godt.

Her tangerer vi et viktig moment: Det sosiale miljø, som en følge av undervisning i grupper, forutsetter samarbeid. En elev på et orkesterinstrument vil før eller senere kunne få en mulighet til å delta i samspill – han eller hun vil på den måten kunne komme inn i et sosialt miljø. – Men kan man tenke seg en så ensom elev som en pianoelev som har time alene med sin

lærer, uke etter uke, år etter år, uten samarbeid med andre? I en gruppesituasjon vil også denne eleven kunne få muligheter til å samarbeide.

KONKLUSJON

En hovedkonklusjon etter gjennomføringen av NOMUs gruppeundervisningsprosjekt kan formuleres slik:

Instrumental og vokal gruppeundervisning er både mulig og fordelaktig dersom visse forutsetninger er til stede. I tillegg til de forutsetninger som allerede er nevnt, er det nødvendig å understreke at positiv holdning er en forutsetning for et lykkelig resultat — der som ellers i livet. Skeptikere finnes det nok av, ikke minst blant musikkpedagoger som lett kan utvikle seg til kopier av sine egne lærere og er uvilige til å søke videre med nye ideer og på egne vegger.

NEGATIV INNBLANDING

Ideen om gruppeundervisning har hatt motbør — fra hold som kun har oppfattet den som økonomisk fordelaktig, mens som ikke har hatt begrep om — eller forutsetninger for — å vurdere ut fra faglige kriterier. På noen steder har saksbehandlere og administrasjonsjefer i kommunene i den grad vært fristet til å tenke på penger, at de fullstendig har unnlatt å ta hensyn til faglige aspekter og gjort det hele til et spørsmål om økonomi.

Dermed har man kunnet observere de merkeligste vedtak vedrørende musikkskolenes drift. Flere musikk-skoler ble pålagt å organisere hele undervisningen i grupper på gjennomsnittlig 4-5-6 elever — uten hensyn til om de som skulle undervise, hadde utdanningsbakgrunn for dette, og uten hensyn til at en musikk-skole vanligvis

har elever på mange stadier hvor undervisning i så store grupper ikke kan fungere.

Denne sammenblanding av gruppeundervisning og økonomi bidro ikke til å fremme gruppe-tanken. Tvertimot. I utgangspunktet var ikke spare-ideer med i det hele tatt, bare ideer som gjalt pedagogikk, metodikk og ressurser — og med ressurser mente man ikke penger men lærerkapasitet. Og med i bildet var i høyeste grad spørsmålet om kvalifisering av musikkpedagoger til denne undervisningsform. Det tenkte ikke kommuneøkonomene på.

La oss håpe at ikke slike underlige — kanskje helst dumme — innblandinger i faglig utviklingsarbeid igjen skal få ødeleggende innflytelse på positivt byggende ideer.

Samarbeid over landegrensene

EUROPÄISCHE MUSIKSCHUL UNION — EMU

I månedskiftet november-desember 1972 fikk formannen i Landslaget Musikk i skolen, Egil Nordsjø, tilsendt en innbydelse fra det vest-tyske musikkskoleforbund Verband Deutscher Musikschulen. Den gjaldt en studiereise til vest-tyske musikk-skoler og etterfølgende kongress for samme forbund i Saarbrücken. Under denne kongress ønsket man å samle representanter fra flest mulige europeiske land for å drøfte spørsmålet om et europeisk musikkskolesamarbeid.

Studiereisen og kongressen var tidfestet til februar 1973.

NOMU eksisterte enda ikke, men Egil Nordsjø spurte to av de igangværende musikkskolers ledere, Herbert Bergene ved Bærum kommunale musikk-skole og den som setter denne beretning på papiret, Jørg Johnsen, Kristiansand musikk-skole, om vi var interessert i å reise sammen med ham til disse arrangementene.

Hvorfor det ble oss to, vet jeg ikke. Kanskje regnet Nordsjø med at vi best kunne ordne med dekning av reiseutgiftene. Landslaget Musikk i skolen hadde ingen mulighet for å ordne den økonomiske siden av saken.

Hvordan Bergene og Nordsjø løste sine finansieringsproblemer, vet jeg heller ikke, men selv tok jeg kontakt på rådmannsplan i Kristiansand og fikk nærmest "på sparket" tillatelse til å reise på kommunens regning.

Dermed ble det en Tysklands-reise med interessante opplevelser. Nordsjø og Bergene kunne ikke delta i studiereisen, så der var jeg alene fra Norge.

Jeg må innrømme at det var med spenning og forventning at jeg gikk ombord i København-flyet på Kjevik og reiste via Düsseldorf og Köln til Bonn for å møte de andre deltakerne og det tyske forbunds ledelse. Muligens lå det en viss grad av inspirasjon i å kunne

avslutte reisen med ekspresstoget "Ludwig van Beethoven". Musikalsk — ikke sant? Men så var det jo det første reisemålet den store komponists egen by, med Beethovenhaus midt i den gamle bydel. Et besøk der ble det naturligvis tid til — likeså i konsert-huset Beethovenhalle.

Det ble virkelig en interessant reise, innledet med en sammenkomst i Verband Deutscher Musikschulen's hovedkvarter i bydelen Bad Godesberg, og sentrum for nær 500 musikk-skoler.

Noen detaljert beretning om studiereisen kan dette ikke bli. Den gikk med

To presidenter i EMU: Armin Brenner, Sveits, og nåværende president Heinz Preiss, Østerrike. Bakgrunnen røper at bildet er tatt under EMUs kongress i Italia 1980.

buss på kryss og tvers i Vest-Tyskland, med besøk i diverse musikkskoler og andre institusjoner. Spesielt interessant var besøket i det splitter nye "Bundesakademie für musikalische Jugendbildung" i den for meg fullstendig ukjente byen Trossingen langt syd i Schwarzwald. Akademiet var enda ikke formelt innviet, og vi var visstnok de første som fikk ta i bruk innkvarteringsdelen. Det var bygget som kurs-senter for musikkdisipliner innen et vidt spekter – og kan besøkes også av deltakere fra andre land. Man får kanskje litt mer peiling på byen Trossingen når instrumentnavnet Hohner nevnes – for det er der Hohner-produktene blir til.

Etter en svipptur innom Frankrike kom vi omsider fram til Saarbrücken med kongress og etablerings-samling for det nye samarbeidsorganet som fikk navnet Europäische Musikschul Union (EMU). Det var bred enighet om å innlede samarbeid, og unionens etablering ble høytidelig stadfestet ved en "ründungsakt" i den svære kongress-hallen i Saarbrücken. Egil Nordsjø undertegnet stiftelsesdokumentet på vegne av norske musikkskoler og Landslaget Musikk i skolen.

MEDLEMSKAPSFORHOLDET

Gjennom alle år fram til 1987 var det formelt Landslaget Musikk i skolen som hadde medlemskapstilknytningen til EMU. Etter at NOMU kom i gang, ble det til at NOMU besørget den norske representasjon, mens Landslaget Musikk i skolen betalte medlemskontingenten. NOMU's arbeidsutvalg foreslo gjennom årene at medlemskapsforholdet til EMU skulle overføres til NOMU, men uten at Landslagets

Presidiet i EMU fotografert under generalforsamlingen i Holstebro i 1987. Fra venstre Maurice Gevaudan, Frankrike, Diethard Wucher, Vest-Tyskland, Heinz Preiss, Østerrike, generalsekretær Helgard Edda Dorner, Østerrike og presidiets nordiske medlem Ib Planch Larsen, Danmark.

styre var villig til å akseptere dette. Man kunne strekke seg til å vedta at NOMU skulle representere Landslaget Musikk i skolen i EMU.

Dette forhold ble først endret fra og med 1988, og nå har NOMU alene ansvaret for medlemskapskontakten til EMU – også når det gjelder medlemskontingenten.

GENERALFORSAMLINGER OG KONGRESSER

Den første ordinære generalforsamling ble lagt til Paris i 1974. Der ble det midlertidig valgt presidium erstattet med et som var valgt ordinært, med det vest-tyske forbunds president Diethard Wucher som president i EMU.

I Paris var igjen Egil Nordsjø formell norsk representant, men undertegnede deltok som NOMU's formann. Fra generalforsamlingen i Helsingfors og Tammerfors i Finland i 1975, var den norske representasjon mitt ansvar, og jeg fikk anledning til å delta i samtlige generalforsamlinger fram til 1987.

I 1976 var generalforsamlingen lagt til Liestal i Sveits (nær Basel) på et tidspunkt midt på sommeren som gjorde det mulig å kombinere den med deltaking også i ISME's kongress i Montreux. Året etter var det Belgias tur til å arrangere generalforsamling. Det skjedde i den lille øst-belgiske byen Spa. Deretter fulgte i tur og orden generalforsamlinger i:

- 1978: St. Pölten, Østerrike
- 1979: Oslo (Lysebu)
- 1980: Latina, Italia
- 1981: Sigtuna, Sverige
- 1982: Eisenstadt, Østerrike
- 1983: Amersfoort, Holland,
- 1985: Marktoberdorf, Bayern, Vest-Tyskland
- 1986: Vaduz, Liechtenstein
- 1987: Holstebro, Danmark.

I 1985 var generalforsamlingen knyttet til den første europeiske ungdomsmusikkfest i München, og en tilsvarende sammenkopling av generalforsamling og ungdomsmusikkfest planlegges i 1989 i Strasbourg, Frankrike. Generalforsamlingen i 1988 skal finne sted i Firenze, Italia.

Ved samtlige EMU-sammenkomster til og med 1987 har jeg hatt den ære å representere de norske musikkskoler, som oftest alene fordi vi ikke har funnet det økonomisk mulig å sende flere. Men ved enkelte anledninger har jeg fått godt følge, først og fremst da vi i 1979 selv sto for arrangementet og hele arbeidsutvalget var i aktivitet, dernest i Sigtuna 1981 og Holstebro 1987. I Sig-

Nordisk møte med en prinsesse – på slottet i Vaduz, Liechtenstein under EMU's generalforsamling 1986. Fra venstre: Einar Solbu, Norge, Ann-Birgit Idestam Almqvist, Sverige, Göran Malmgren, Sverige og arveprinsessen av Liechtenstein.

tuna var Olaf Uglehus vår 2. representant, og i 1987 vår nestformann Øivind Pedersen.

Som en indirekte følge av EMU-representasjonen har jeg dertil vært personlig innbudt til nasjonale musikkonkurranser i Belgia ved tre anled-

EMU I NORDEN

I 1979 innbød de svenske representanter til EMU sine nordiske kolleger til en konferanse i Sigtuna. "EMU i Norden" ble den kalt, og hensikten var at de nordiske EMU-representanter skulle få en mulighet til å drøfte aktuelle EMU-saker seg imellom før de kom på saklisten i EMU. Musikk-skolesekretariatet i Svenska Kommunförbundet var vertskap.

Det var enighet om at denne form for

ninger, i Oostende 1978, Malmedy og Stavelot 1979 og Antwerpen 1980. I tillegg til alt dette kommer en konferanse om europeisk samarbeid i Düsseldorf i 1979, og to arrangementer i Øst-Tyskland i henholdsvis 1981 og 1982.

kontakt skulle videreføres, og at representantene fra de respektive land skulle innby i tur og orden.

I 1982 lyktes det NOMU å skaffe økonomisk dekning for en ny sammenkomst for "EMU i Norden" — på Linne hotell i Oslo. De andre nordiske lands EMU-representanter har ikke senere tatt noe tilsvarende initiativ, og man må gå ut fra at tiltaket har gått over i historien.

Nordisk Musikk-skolelederråd sammen med rektor Rolf Davidson under konferansen om nutidig musikk i musikkundervisningen på Åsane folkehøgskole i 1982. Fra venstre: Rolf Davidson, Kai-Åke Nilsson, Sverige, Jørg Johnsen og Peter Westh, Danmark. Sittende foran: Olaf Nyeng, Danmark og Jorma Mähenpää, Finland.

NORDISK MUSIKKSKOLELEDERRÅD

NOMU mottok våren 1980 innbydelse til å delta i Föreningen Sveriges Musikkolledares konferanse i Linköping. Samme innbydelse gikk til representanter for danske og finske musikk-skoleledere. Finland og Norge var representert, og under den interessante konferanse stakk de tre tilstedeværende hodene sammen og ble enige om å inngå et nordisk samarbeid for musikk-skoleledere.

Selv var jeg egentlig skeptikeren blant de tre lands representanter. Jeg mente at vi allerede hadde gode kontakter, blant annet gjennom "EMU i Norden" og Nordisk Musikkpedagogisk Union. Jeg hadde for øvrig ingen fullmakt til å innlemme våre musikk-skoleledere i et nytt organisatorisk

samarbeid. De andre nordiske representanter — med påfølgende tilslutning fra Danmark — fant det nye samarbeidet ønskelig, og Nordisk Musikk-skolelederråd var en realitet — men uten norsk medlemskap.

Et problem var at organisasjonsforholdene er forskjellige i de nordiske land. Både Finland, Sverige og Danmark hadde sine organisasjoner av musikk-skoleledere. Det hadde vi ikke i Norge. På den annen side hadde vi NOMU som samarbeidsorgan for musikk-skolene — noe tilsvarende hadde f.eks. ikke Danmark og Sverige.

"EMU i Norden" ble nevnt som et alternativ. Det ble ikke akseptert av svenskene, for hos dem er det arbeids-

EMU-CAMPS PÅ FINNSNES

NOMU gjennomførte to år på rad, i 1980 og 1981, på vegne av EMU, europeiske sommerkurs på Finnsnes i Troms under betegnelsen "EMU-camps". Begge år ble kursene lykkelig gjennomført med god deltaking fra mange land, og under solid og god ledelse av daværende rektor ved Lenvik Musikk-skole, Søren Hjorth.

De to "EMU-camps" kunne gjennomføres takket være økonomisk støtte fra diverse hold. Forsøk på å videreføre de vellykte tiltakene, falt imidlertid "i fisk" av økonomiske årsaker.

Noen oppsummering av 15 års kontakt med EMU skal jeg ikke forsøke meg på. Men jeg skulle ønske at EMU i kommende år kunne bli noe mindre preget av det jeg — med et uttrykk som kanskje er i sterkeste laget — er fristet til å kalle "mellomeuropeisk kameraderi".

giverorganet Svenska Kommunförbundet og dets musikk-skolesekretariat som representerer de svenske musikk-skoler i EMU.

Nordisk Musikk-skolelederråd ønsket uavhengighet både av arbeidsgiversiden og av fagforeninger. De ønsket å representere musikk-skoleledere uansett fagforeningstilhørighet.

I Danmark var det for eksempel ikke fagforeningen DMPF som hadde medlemskapet, men seksjonen for musikk-skoleledere innen DMPF.

Vi ville imidlertid gjerne være gode kolleger og holde kontakt med Nordisk Musikk-skolelederråd, der det var enighet om at en norsk representant skulle innbys til alle sammenkomster på en formell observatørbasis. I realiteten var det ingen form for forskjellsbehandling når rådet møttes — bortsett fra formelle ting som f.eks. styrevalg.

Det ble gjort forsøk på å løse problemene. Ett forslag gikk ut på at NOMU skulle godkjennes som representativ organ for de norske musikk-skoleledere. Nordisk Musikk-skolelederråd godtok NOMU som medlem, men NOMU selv ville ikke være med. På representantskapsmøtet i 1980 på Saltstraumen, ble tilslutningsforslaget nedstemt. Norske musikk-skoleledere ga på den måten uttrykk for at de ikke ville være med i dette nordiske samarbeidet, men at et slikt samarbeid skulle skje gjennom Nordisk Musikkpedagogisk Union.

NOMU var imidlertid alene om dette standpunkt, og alene var det ikke mulig å samarbeide med de andre landenes musikk-skoleledere. NOMU's arbeidsutvalg aksepterte at vi fortsatt skulle opprettholde ordningen med observatørstatus, og slik var situasjonen inntil representantskaps-

møtet i 1986 godkjente tilslutning som medlem.

Underveis har NOMU deltatt aktivt i dette nordiske samarbeidet som fore-

går på nokså uformell måte. Møtene er gjerne knyttet til konferanser i de forskjellige land, og representanter for medlemslandene innbys til å delta i

disse. Formannsvervet går på omgang fra land til land. I inneværende periode er det NOMU's formann som ivaretar formannsfunksjonen i rådet.

NORDISK MUSIKK I MUSIKKUNDERVISNINGEN

På et møte i Borgå, Finland, i 1981, vedtok Nordisk Musikkskolelederråd å ta initiativ til det mest omfattende prosjekt som har vært gjennomført: Et symposium for musikkpedagoger, komponister m.v. i Norden, der man ønsket å drøfte forholdet mellom musikkundervisning og vår tids musikk.

Med nordiske kulturmidler i ryggen kunne symposiet legges til Åsane folkehøgskole i Bergen i festspilltiden 1982, og i umiddelbar tilknytning til NOMU's representantskapsmøte samme sted.

Det interessante symposium samlet takere fra hele Norden. Komponister, musikkpedagoger, forlagsrepresentanter og representanter for musikkinformasjons-sentralene i alle de nordiske land fant vegen til Bergen og Åsane og var sammen et par særdeles interessante dager.

Arbeidet med saken ble ført videre. I oktober 1983 ble tiltaket fulgt opp med et arrangement på Voksenåsen hotell i Oslo, der det organ som representerer eierinteressene på Voksenåsen, innbød representanter for noen av de grupper som deltok på Åsane, til en videreføring av tiltaket. Møtet resulterte i en konkret plan som gikk ut på at det som et forsøk skulle utarbeides og utgis en nordisk katalog over musikk fra vår tid som egner seg for musikkundervisning.

Katalogen ble laget, med utvalgte komposisjoner fra samtlige nordiske land, og var ferdig i 1985.

Det er grunn til å nevne de to som tok det tyngste løft i forbindelse med dette prosjektet: Daværende formann i Nordisk Musikkskolelederråd Kai-Åke Nilsson, som til daglig er rektor ved den kommunale musikkskolen i Halmstad, og Bergen Musikkonservatoriums rektor Rolf Davidson.

Sistnevnte var også en av initiativtakere til det etterfølgende arrangement på Voksenåsen.

Kai-Åke Nilsson var for øvrig pådriveren for å få det nordiske musikkskoleleder-samarbeidet i gang, og var den første formann. Han gikk inn for saken med stor energiutfoldelse - ved siden av sin jobb i musikkskolen og formannsvervet i Föreningen Sveriges Musikskolledare.

Som tidligere nevnt fører kontakten gjennom Nordisk Musikkskolelederråd til innbydelser til de respektive lands konferanser og landsmøter. Ved en rekke anledninger har NOMU hatt deltakere på slike konferanser. Særlig

FRA "TREKLANG" TIL "FELLESRÅD"

Landslaget Musikk i skolen gikk tidlig på 70-tallet inn i et samarbeid med to av de største organisasjonene innen det frivillige musikkliv, Norges Musikkorps Forbund og Norges landssangerforbund under navnet "Treklang". Når dette trekkes inn i en beretning om NOMU, er det ikke fordi NOMU hadde noen direkte kontakt med "Treklang", men fordi dette begynnende samarbeid skulle utvikle seg til å omfatte langt mer enn de tre organisasjoner og blant annet komme til å bety noe for NOMU.

I januar 1976 sendte "Treklang" ut et brev som tok sikte på å sette i gang en form for organisering av musikklivet rundt om i fylkene. Det var også utpekt kontaktpersoner i hvert fylke.

Kort tid etter tok rikskonsertene initiativ til en konferanse om organisering av musikklivet. I brev av 2. april 1976 ble det innbudt til en slik konferanse, og bakgrunnen var de tanker om kulturpolitikk som kom fram i statlige kulturmeldinger. Ifølge disse var det foreslått overføring av statlige midler til fylker og kommuner og opprettelse av politisk sammensatte kulturstyrer.

På møtet var det enighet om nødvendigheten av å etablere samarbeid mellom alle grener av musikklivet, og et utvalg ble nedsatt for å vurdere mulighetene for et slikt samarbeid. Utvalget for samordning av musikklivet, med Hans Kolstad som formann, innbød så til møte 15. november 1976 for å danne et samarbeidsorgan med navnet "Fellesrådet for sang- og musikkorganisasjonene i Norge".

Det ble søkt om godkjenning av denne organisasjon som voksenopplæringsforbund, og vedtekter tilpasset bestemmelser i lov om voksenopplæring, ble vedtatt.

NOMU deltok med representanter for arbeidsutvalget i hele denne prosessen fra møtet 2. april 1976, der Jørg

Johnsen og Harald Bjørgan møtte som NOMU's representanter. Harald Bjørgan var med i det forberedende utvalg, og på stiftelsesmøtet møtte fra NOMU Jørg Johnsen og Rolf Ursin.

EN TOSIDIG FUNKSJON

Ifølge vedtektene skulle Fellesrådet ha en tosidig funksjon. Foruten å være et voksenopplæringsforbund som skulle fordele statlige midler til kursvirksomhet, skulle det også være et rent samarbeidsorgan med bl.a. kulturpolitiske oppgaver.

NOMU kunne, som organ for offentlige skoler, ikke oppnå godkjent medlemskap som støtteberettiget organisasjon, og vår interesse lå derfor innenfor Fellesrådets samarbeidsfunksjon.

NOMU har forsøkt å følge opp kontakten med Fellesrådet, senere Norges Sang- og Musikkråd, i den grad det har vært mulig og av interesse. Lokalt og regionalt har musikkskolene medvirket til dannelsen av sang- og musikkråd i fylker og kommuner, og det er et bestemt inntrykk at dette samarbeid har fungert greit. Samarbeidet mellom musikkskolene og studierektorene i fylkenes sang- og musikkråd synes å ha vært meget godt.

Det var forventet at forholdet mellom ulike interesser innen amatør-sektoren og den mer profesjonelt pregede musikk lærer- og utøversektoren kunne gi grunn for gnissinger. Det har ikke vært fritt for at slike gnissinger har vært til stede og til dels har satt sterke preg på samarbeidsforholdene innen Fellesråd/sang- og musikkråd sentralt. Særlig beklagelig er det at dette til tider har gått ut over folk i ledende posisjoner som egentlig har trukket de tyngste lass gjennom en beveget oppbyggingsfase.

Det virker som om den vanskeligste

fasen er passert og de største problemer er overvunnet. Man får et bestemt inntrykk av at en oppbyggingsfase med til dels dramatiske episoder, etter hvert har glidd over i historien. Om dette inntrykk er korrekt, vil det kunne vise seg at mangt av det som har skjedd, har vært med på å "rense luften" og ført en utvikling framover – til beste for samarbeidet innen norsk musikkliv.

Den gang initiativet til et musikk-samarbeid ble tatt, tenkte nok enkelte på muligheten for å få i stand et samarbeidsforhold som omfattet hele bredden av norsk musikkliv.

Slik har det ikke gått. Fellesrådet Norges Sang- og Musikkråd ble et organ med tilslutning fra det frivillige musikkliv og musikkpedagogene, mens andre som f.eks. utøvende musikere, utdanningsinstitusjoner og komponister ble stående utenfor.

"9. JANUAR-KOMITEEN"

Et interessant supplement ble det improviserte organ som framsto i forbindelse med et krisemøte i Oslo 9. januar 1983. "9. januar-komiteen" ble et improvisert forum med representanter for det meste av norsk musikkliv. Fellesrådet ble dekket av vedkommedes organisasjon.

Flere stortingsrepresentanter var innbudt og møtte.

Et år senere, 9. januar 1985, ble det på "9. januar-komiteen"s initiativ gjennomført nok et møte for å drøfte musikklivets økonomiske vilkår fram mot 1990.

Disse samlingene ble særdeles nyttige, ikke minst på grunn av den brede oppslutning fra hele musikklivet.

Det var imidlertid ikke mulig å fortsette "9. januar-komiteen"s virksomhet på den løse basis som det hele var bygget opp på. Den gikk derfor over i historien i den form den hadde.

"TORGET"

På NOMU's representantskapsmøte i 1986 ble det gjort vedtak om å ta initiativ til å etablere et nytt samarbeidsorgan med stor bredde. Det ble gjort på et møte i Stjørdal i oktober 1987. Det nye organ har fått det originale navn "Torget", og det har allerede vært i virksomhet ved enkelte anledninger. Nærmere omtale finnes i den generelle historikk omkring NOMU's virksomhet gjennom 15 år.

NOMU's viktigste samarbeidsorgan har uten tvil vært Landslaget Musikk i skolen, særlig i NOMU's første oppbyggingsår.

Tidsskriftet "Musikk i skolen", senere "Musikk og skole" har også vært NOMU's organ. Forholdet til Landslaget Musikk i skolen omtales forholdsvis detaljert i den generelle oversikt på en rekke steder.

NOMU har naturligvis hatt mange andre kontakter innenlands. Ikke minst har NOMU's fylkesavdelinger hatt et betydelig samarbeid med det frivillige musikkliv og dets medlemmer. Konkrete eksempler på samarbeidstiltak er for eksempel organisering av former for kombinert undervisning – samarbeid om undervisning og ensembleledelse, regions- og distriktsmusikerstillinger osv. Og glem for all del ikke samarbeidet med skoleverket og utdanningsinstitusjonene!

Et par navn utenfor musikkskolenes egne rekker peker seg ut i særlig grad. Foruten Egil Nordsjø, som er omtalt på annet sted i denne beretningen, må nevnes Hans Kolstad, grunnskolerektoren som fant musikklivets interesser så vesentlige at han forlot sin skole i Kongsberg og ga seg musikksektoren i vold.

Han var med på det som skjedde gjennom en årrekke: Forberedelsene

til start av NOMU, det første interimistyret i NOMU, etableringen av musikklivets organ Fellesrådet for sang- og musikkorganisasjonene i Norge og diverse andre steder. Han var gjennom en rekke år formann i Fellesrådets styre, daglig leder av Fellesrådet, senere Norges Sang- og Musikkråd, medlem av 9. januar-komiteen og atskillig mer. Med uslitelig energi tok han de tyngste tak og fant seg i motgang og fornærmelser med beundringsverdig ro og sindighet. Norsk musikkliv er Hans Kolstad stor takk skyldig for pågangsmot og energiutfoldelse gjennom mange år fra han forlot sin skole i Kongsberg og til han dro tilbake til skolegjerningen mange år etterpå.

Samarbeid er viktig og nødvendig, og det er til alles beste – ikke minst elevenes og ensemblemedlemmenes. Noen bedre anbefaling for kommende års innsats kan vel kanskje ikke gis enn følgende: Samarbeid er avhengig av to eller flere parter. Vær ikke den på som holder seg unna og sparker ben under kontakten med likesinnede. Plei alt samarbeid med stor omsorg, både innen landets grenser og utad! Det er inspirerende, ideskapende og på alle måter verdifullt!

Tre av styremedlemmene i NOMU i perioden 1986 – 88. Fra venstre: nestformann Øivind Pedersen, formann Kåre Opdal og styremedlem Ruth Gunby.

NOMU – KORT SAGT

NOMU skal:

– samarbeide med skoleverket og det frivillige musikkliv for å utvikle et fullverdig offentlig opplæringstilbud i musikk til alle, i alle aldre og på alle nivåer.

– samarbeide med institusjoner som utdanner musikere og musikkpedagoger med sikte på at utdanningen er best mulig tilpasset behovene på alle trinn i skoleverket og musikklivet.

– være musikkskolenes talerør overfor institusjoner, organisasjoner og sentrale myndigheter i spørsmål vedrørende kommunal og fylkeskommunal musikkopplæring.

Organisasjonsmønster:

Kommunale musikkskoler kan opptas som medlemmer av NOMU. Medlemsskapet er knyttet direkte til NOMU sentralt, men musikkskolene innen hvert fylke utgjør en fylkesavdeling med eget valgt styre.

Fylkesavdelingene velger representanter til NOMUs representantskapsmøte hvert annet år, og dette velger igjen et styre som står for den daglige drift mellom representantskapsmøtene.

NOMUs styre la i mai 1987 sitt møte til Bergen og kombinerte det med en distriktskonferanse for Hordaland og Sogn og Fjordane. Bildet under er fra distriktskonferansen, mens bildet til høyre er tatt av styret og daglig leder på en luftetur i Bergens gater i vakkert vårvær under møtet. Fra venstre: Julius Harildstad, Jørg Johnsen, Kåre Opdal, Roald Sangholt, Inger Anne Westby, Kåre Hanken og Øivind Peder-

Utgitt av:

Norsk Musikkskoleråd,
oktober 1988.

Redaktør:

Daglig leder, Jørg Johnsen.

NOMUs forretningsadresse:

Østre Strandgt. 17 A,
4610 KRISTIANSAND S.
Telefon: 042 - 24 306.

Formann:

Kåre Opdal,
Bispegt. 9 A,
7013 TRONDHEIM
Telefon: 07 - 53 47 84.

Trykk: TRYKK 16 A/S

SAMSPILL | MANGE VARIANTER

